

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» Բաց Բաժնետիրական Ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ
2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Էջ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2013Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ և ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ.....	1
ԱՆԿԱԽ ԱՌԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2013Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ.....	4
ՇԱՀՈՒՑԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ և ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐԹԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	5
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	6
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31- ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	8
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 2013Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31- ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	10
1. ԲԱՆԿԸ.....	10
2. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՆՇԱՆԱԿԱԼԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	10
3. ԿԱՐԵՆՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ և ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐԸ	23
4. ՆՈՐ և ՎԵՐԱՆԱՅՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍՏԱՆԴԱՐՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ	25
5. ԶՈՒՏ ՏՈԿՈՍԱՅԻՆ ԵԿԱՄՈՒՏ	29
6. ԿՈՄԻՍԻՈՆ և ԱՅԼ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ՏԵՍՔՈՎ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ և ԾԱԽՄԵՐ.....	30
7. ԶՈՒՏ ԵԿԱՄՈՒՏ ԱՐՏԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ	30
8. ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ.....	30
9. ՏՈԿՈՍԱԿԻՐ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԱՐԺԵԶՐԿՄԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ.....	31
10. ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՄԵՐ.....	31
11. ԱՅԼ ԾԱԽՄԵՐ	31
12. ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՄ	32
13. ՄԵԿ ԲԱԺՆԵՏՈՄՄԻՆ ԸՆԿՆՈՂ ՇԱՀՈՒՑԹ	34
14. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ և ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ	34
15. ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ ԲԱՆԿԵՐԻ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ	34
16. ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԻՆ ՏՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐ	35
17. ՎՃԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՏՉԵԼԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	42
18. ՓՈԽԱՑՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	42
19. ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ ԱՍՈՑԻԱՅՎԱԾ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ	43
20. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	45
21. ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ.....	46
22. ԱՅԼ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	47
23. ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻՑ և ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՍՏԱՅՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐ	47
24. ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆԿԵՐԻ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ	48
25. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ՍՏԱՅՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐ և ԱՎԱՆԴԱՆԵՐ	48
26. ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ	49
27. ՇԱՀՈՒՑԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔՈՎ ՉՍՓՎՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ և ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	50
28. ԱՅԼ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	50
29. ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	51
30. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ և ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	51
31. ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ ԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԿՈՂՄԵՐԻ ՀԵՏ	53
32. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ	56
33. ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ	58
34. ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ	59

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2013Թ. ՂԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ և ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական վիճակը, գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և սեփական կապիտալում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացման, ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտներին (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն որոշակի գործարքների էության, Բանկի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական գործունեության այլ իրադարձությունների և պայմանների վերաբերյալ, և
- Բանկի գործունեության անընդհատության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետ համակարգի մշակման, ներդրման և պահպանման համար,
- համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Բանկի գործառնությունները արտացոլելու և ներկայացնելու համար, և ցանկացած ժամանակ ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու Բանկի ֆինանսական վիճակը, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Բանկի ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման և խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են հրապարակման համար 2014թ. ապրիլի 29-ին:

Ստորագրված է Բանկի ղեկավարության անունից՝

Արմեն Նալչյան
Գործադիր տնօրեն

Դավիթ Ազատյան
Գլխավոր հաշվապահ

29 ապրիլի 2014թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԵՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և Խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի ապահովման համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է մեր կողմից իրականացված աուդիտի արդյունքում կարծիք արտահայտել ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրեցինք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողություններից, ներառյալ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները նաև ներառում են ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար են և համապատասխան՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2013թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության ֆինանսական վիճակը, և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների:

Այլ նշում

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության 2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական ընկերության կողմից, որն այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ ներկայացրել է չձևափոխված աուդիտորական կարծիք 2013թ. ապրիլի 15-ին:

Սրբուհի Հակոբյան

Գործադիր տնօրեն

Արփինե Ղևոնդյան

Աուդիտի ղեկավար

Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ

29 ապրիլի, 2014թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար դրամ)	Ծան.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	17,866,741	14,988,251
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	27	-	20,030
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	2,521,027	5,244,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	1,379,833	1,348,482
Հաճախորդներին տրված վարկեր	16	40,693,742	33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	17		
- Բանկի կողմից պահվող		2,521,046	864,758
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	18	4,624,479	4,037,132
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	19	245,192	262,160
Հիմնական միջոցներ	20	3,625,023	3,067,514
Ոչ նյութական ակտիվներ	21	88,497	100,674
Այլ ակտիվներ	22	597,760	576,529
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		74,163,340	63,889,728
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	27	6,740	8,012
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	23	2,522,985	3,559,005
Պարտավորություններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	24	6,574,534	1,575,613
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	25	4,093,722	8,353,140
Հետգնման պայմանագրեր	18	4,504,784	4,255,724
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	44,391,776	36,240,698
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ		147,359	22,455
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	206,396	9,214
Այլ պարտավորություններ	28	651,495	411,093
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		63,099,791	54,434,954
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	2,333,338	2,333,338
Գլխավոր պահուստ		5,405,133	5,405,133
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ		1,071,594	179,520
Զբաղիված շահույթ		2,253,484	1,536,783
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		11,063,549	9,454,774
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		74,163,340	63,889,728

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2014թ. Ապրիլի 29-ին Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արմեն Նալչյան
Գործադիր տնօրեն

Դավիթ Ազատյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Ծան.	2013թ.	2012թ.
Տոկոսային եկամուտ	5	7,236,646	6,187,823
Տոկոսային ծախս	5	(3,501,022)	(2,894,434)
Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները		3,735,624	3,293,389
Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ	9	(139,918)	(139,590)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		3,595,706	3,153,799
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		93,863	33,508
Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	7	909,672	810,961
Կումիսիոն և այլ վճարումների տեսքով եկամուտներ	6	1,558,460	1,200,134
Կումիսիոն և այլ վճարումների տեսքով ծախսեր	6	(385,398)	(272,851)
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով		35,623	61,073
Այլ եկամուտ	8	181,825	146,680
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		2,394,045	1,979,505
Գործառնական եկամուտ		5,989,751	5,133,304
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(2,972,299)	(2,343,750)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	20	(275,104)	(590,644)
Ոչ նյութական միջոցների ամորտիզացիա	21	(14,563)	(14,056)
Այլ ծախսեր	11	(1,738,671)	(1,649,508)
Գործառնական ծախսեր		(5,000,637)	(4,597,958)
Ասոցիացված կազմակերպություններում շահույթի/(վնասի) բաժին	19	(18,531)	(37,481)
Շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը		970,583	497,865
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(253,882)	(152,380)
Տարվա շահույթ		716,701	345,485
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հետագայում շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածներ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		923,498	192,364
Շահույթին կամ վնասին փոխանցված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		(32,987)	(95,611)
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպության այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված արդյունքի ներդրողի բաժնեմաս, ադ թվում			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		1,563	967
Շահույթին կամ վնասին փոխանցված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		-	(326)
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ, նախքան շահութահարկով հարկումը		892,074	97,394
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		1,608,775	442,879
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ			
Բազային և նոսրացված	13	0.77	0.37

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2014թ. ապրիլի 29-ին Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արմեն Նալչյան
Գործադիր տնօրեն

Դավիթ Ազատյան
Գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված Շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		2,333,338	5,405,133	82,126	1,401,298	9,221,895
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	-	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	345,485	345,485
Այլ համապարփակ եկամուտ շահութահարկից հետո	-	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո	-	-	-	192,364	-	192,364
Շահույթին կամ վնասին փոխանցված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո	-	-	-	(95,611)	-	(95,611)
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող աստղիացված կազմակերպության այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված արդյունքի ներդրողի բաժնեմաս, ադ թվում	-	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո	-	-	-	967	-	967
Շահույթին կամ վնասին փոխանցված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո	-	-	-	(326)	-	(326)
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	97,394	-	97,394
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	-	97,394	345,485	442,879
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	(210,000)	(210,000)
Մնացորդը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2,333,338	5,405,133	179,520	1,536,783	9,454,774

(հազար դրամ)	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված Շահույթ	Ընդամենը
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	-	716,701	716,701
Այլ համապարփակ եկամուտ շահութահարկից հետո		-	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		-	-	923,498	-	923,498
Շահույթին կամ վնասին փոխանցված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		-	-	(32,987)	-	(32,987)
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպության այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված արդյունքի ներդրողի բաժնեմաս, ադ թվում		-	-	1,563	-	1,563
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն, հարկերից հետո		-	-	892,074	-	892,074
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ		-	-	892,074	-	892,074
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	-	892,074	716,701	1,608,775
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2,333,338	5,405,133	1,071,594	2,253,484	11,063,549

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2014թ. ապրիլի 29-ին Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արմեն Նալչյան
Գործադիր տնօրեն

Դավիթ Ազատյան
Գլխավոր հաշվապահ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Ծան.	2013թ.	2012թ.
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Տարվա շահույթ		716,701	345,485
Շահութահարկի գծով ծախս		253,882	152,380
Ոչ դրամական հոդվածների ճշգրտումներ՝			
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստ		139,918	139,590
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		289,667	604,700
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ		(9,785)	(4,367)
Եկամուտ դրամաշնորհներից		(507)	(507)
Արտարժույթի փոխանակման գործարքներից զուտ վնասներ		131,981	56,267
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		(35,623)	(22,242)
Ասոցիացված կազմակերպություններում վնասի բաժին		18,531	37,481
Այլ եկամուտ		5,408	4,395
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից, նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները		1,510,173	1,313,182
Գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխություններ			
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում			
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		2,713,116	(486,198)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		(31,351)	(1,348,842)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(7,380,539)	(3,511,354)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		20,030	(20,030)
Այլ ակտիվներ		(33,178)	116,005
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում			
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		5,079,750	(1,654,247)
Հետգնման պայմանագրեր		249,060	751,852
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		7,894,502	3,744,308
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ		(1,272)	(2,281)
Այլ պարտավորություններ		233,832	(50,729)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից, մինչև շահութահարկը		10,254,123	(1,148,334)
Վճարված շահութահարկ		(154,424)	(291,276)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր		10,099,699	(1,439,610)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		(2,280,209)	(4,188,527)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրացումից ստացված միջոցներ		1,155,323	2,426,393
Հիմնական միջոցների ձեռքբերումներ		(841,917)	(471,386)
Հիմնական միջոցների վաճառքից ստացված միջոցներ		19,359	4,985
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(2,656)	(6,197)
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում		-	(25,000)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր		(1,950,100)	(2,259,732)

(հազար դրամ)	Ծան.	2013թ.	2012թ.
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերի մարում		(1,036,018)	(82,451)
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի մարում		(4,328,859)	(662,019)
Վճարված շահաբաժիններ		(6,582)	(203,227)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր		(5,371,459)	(947,697)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		100,350	302,403
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՋՈՒՏ ԱՃ/ (ՆՎԱՋՈՒՄ)		2,878,490	(4,344,636)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ	14	14,988,251	19,332,887
ՏԱՐԵՄԿՋԲԻ ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	14	17,866,741	14,988,251
Լրացուցիչ տեղեկություններ			
Ստացված տոկոսներ		7,255,832	6,198,605
Վճարված տոկոսներ		(3,527,539)	(2,899,032)

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2014թ. ապրիլի 29-ին Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արմեն Նալչյան
Գործադիր տնօրեն

Դավիթ Ազատյան
Գլխավոր հաշվապահ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 2013թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ

1. Բանկը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն (Այսուհետ՝ «Բանկ») հիմնվել է 1991 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունում ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ-ի «Հայպետբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ.-ին վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերություն: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ հիման վրա և այն գործում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրամադրված թիվ 1 արտոնագրի հիման վրա:

Բանկն ընդունում է ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, ինչպես նաև մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը և թվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղեր՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համապատասխանության մասին հայտարարություն: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Բանկը գործում է անընդհատության հիմունքով և կշարունակի իր գործունեությունը տեսանելի ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ, ինչպես ներկայացված է ստորև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք այդ գինն ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով այլ գնահատման մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս Բանկը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության այնպիսի բնութագրերը, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեն չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս: Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով:

Ի լրումն՝ ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված սկզբնական տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները կարելի է նկարագրել հետևյալ կերպ՝

- Մակարդակ 1-ի դեպքում մուտքային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Բանկին հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ:

- Մակարդակ 2-ի մուտքային տվյալները իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող մուտքային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով:
- Մակարդակ 3-ի մուտքային տվյալներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալներ:

Բանկն ընդհանուր առմամբ ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են Ծանոթագրություն 34-ում:

Գործառնական արժույթ: Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Բանկն իրականացնում է իր գործունեությունը («Գործառնական արժույթ»): Բանկի գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետև՝ դրամ): Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Բոլոր արժեքները կլորացված են հազար դրամի չափով, եթե այլ բան նշված չէ:

Հաշվանցում: Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ և հստակ բացահայտված չէ Բանկի հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր: Ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտները ճանաչվում են, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և եկամտի գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների խմբի) ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային ծախսի և տոկոսային եկամտի բաշխման մեթոդն է:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Այն դեպքերում, երբ տեղի է ունենում ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ակտիվների խմբի արժեքի նվազում (մասնակի նվազում) արժեզրկումից կորստի հետևանքով, տոկոսային եկամուտն այսուհետև ճանաչվում է՝ կիրառելով այն տոկոսադրույքը, որը կիրառվել էր արժեզրկումից կորուստը չափելու նպատակով ապագա դրամական հոսքերը զեղչելիս:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերից եկամուտ. վերը նշված գործիքների վաճառքից օգուտը/վնասը ճանաչվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում՝ հիմնվելով հետևյալ երկու մեծությունների տարբերության վրա՝ հետգնման արժեքի, որը կուտակվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը և վաճառքի գնի, երբ այդ գործիքները վաճառվում են երրորդ անձանց: Երբ

հակադարձ հետգնումը/հետգնումը տեղի է ունենում իր սկզբնական պայմաններով, վաճառքի և պայմանագրի սկզբնական փուլում բանակցված հետգնման գնի միջև արդյունավետ օգուտը/տոկոսը ճանաչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Ծառայության վճարներ և միջնորդավճարներ: Վարկի տրամադրման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի պայմաններով վարկային համաձայնության, վարկային պարտավորության ստանձնման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և հետագայում ճանաչվում որպես տրամադրված վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ քիչ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի վարկային համաձայնագրի, վարկ տրամադրելու պարտավորության ստանձնման վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում վարկի տրամադրման պարտավորության մնացած ժամանակահատվածի ընթացքում: Այն դեպքում, երբ վարկ տրամադրելու պարտավորությունն ավարտվում է առանց վարկի տրամադրման, ապա վարկ տրամադրելու պարտավորության վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում՝ պարտավորության ավարտի պահին: Վարկի սպասարկման վճարները եկամտագրվում են, երբ համապատասխան ծառայությունները մատուցվում են: Բոլոր այլ միջնորդավճարները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ ծառայությունները մատուցվում են:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարում շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) տրամադրված վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

ա) Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում տեսանելի ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Բանկի կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեղջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

- եթե նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Բանկի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ընկերությունը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են եկամուտներում կամ ծախսերում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են «այլ օգուտներ և վնասներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի, վնասի և այլ համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում:

բ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Բանկն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Բանկը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակազրկվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Բանկը ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու տարիների ընթացքում հնարավորություն չէր ունենա որևէ ֆինանսական ակտիվ դասակարգել որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

գ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում (ներառյալ բանկերից ստացվելիք միջոցներ, հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ) դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով ճանաչվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ

(գ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր:

Վաճառքի համար մատչելի՝ կանոնադրական կապիտալում ներդրումները, որոնք չունեն գնանշված շուկայական արժեք և որոնց իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների առկայությունը որոշելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ գնանշված կամ չգնանշված կապիտալի ներդրումներում արժեքի իրական արժեքի գզալի կամ տևական անկումն ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները

- թողարկողի կամ կոնտրագենտի գզալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմակերպման գործընթացի նախաձեռնումը, կամ
- ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են՝ վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք ըստ գնահատականների առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Բանկի նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում ինչպես նաև ազգային կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել դեբիտորական պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման գծով ծախսի գումարն իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված տոկոսադրույքով:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ ակտիվը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված կուտակային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Ինչ վերաբերում է վաճառքի համար մատչելի կանոնադրական արժեթղթերին, ապա նախկինում շահույթում կամ վնասում հաշվառված արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում շահույթի կամ վնասի միջոցով: Իրական արժեքի ցանկացած փոփոխություն, որը տեղի է ունենում արժեզրկումից կորուստի ճանաչումից հետո, ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամուտում և կուտակվում է ներդրումների վերագնահատման պահուստի տակ:

Վարկերի և կանխավճարների դուրսգրում: Վարկերի և կանխավճարների արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը և կանխավճարները դուրս են գրվում Բանկի ղեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և գրավները վաճառելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչում: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Բանկը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Բանկը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Բանկը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը:

Ֆինանսական ակտիվը ամբողջությամբ ապաճանաչելիս հաշվեկշռային արժեքի և ստացված հատուցման այլ համապարփակ եկամուտում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Եթե Բանկի շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Բանկը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Բանկը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ: Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Բանկի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեղջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, բանկի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը, թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխառության գործարքներ. սովորական գործունեության ընթացքում Բանկը կնքում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման (ռեպո), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի (հակադարձ ռեպո) պայմանագրեր: Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրերը օգտագործվում են Բանկի կողմից որպես գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրը իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվն ապագայում փոխանակման համար օգտագործված կանխիկ կամ այլ հատուցման գումարը գումարած տոկսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ:

Բանկը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխառության պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Հետգնման գործարքների ստանդարտ պայմաններով Հայաստանի Հանրապետությունում, գրավառուն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել գրավի առարկան, պայմանով որ դրա դիմաց կվերադարձնի համարժեք արժեթղթեր՝ գործարքի փակման ամսաթվին:

Արժեթղթերի փոխանցումը կոնտրագենտներին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխացվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները, ներառյալ այլ փոխառու միջոցները, ենթակա (սուբորդինացված) պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն գեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ գեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Բանկի պարտավորությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը մի այնպիսի պայմանագիր է, որի արդյունքում այդ պայմանագիրը տրամադրող պարտավորվում է կատարել որոշակի վճարումներ, պայմանագիրը ստացողին փոխհատուցելով այն կորուստները, որը վերջինս կրում է որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի համաձայն սահմանված ամսաթվին վճարումներ չկատարելու արդյունքում:

Բանկի կողմից տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը սկզբնապես չափվում են դրանց իրական արժեքով, և եթե չեն դասակարգվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, հետագայում չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով:

- ՀՀՄՍ 37. *Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ* ստանդարտի համաձայն որոշված պայմանագրով նախատեսված պարտավորության գումարի, և
- Ի սկզբանե ճանաչված գումարի՝ նվազեցված, ըստ անհրաժեշտության, հասույթի ճանաչման քաղաքականության համաձայն ճանաչված՝ կուտակված արժեզրկման չափով

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն արտարժույթային ռիսկը կառավարելու նպատակով կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով, այդ թվում՝ արտարժույթի սվոփեր և արտարժույթի փոխանակման պայմանագրեր: Նման ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող և դրանց հաշվառումն իրականացվում է ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք չափվում են իրական արժեքով: Կախված գործիքի շուկայական կամ պայմանագրային արժեքից, ինչպես նաև մի շարք այլ գործոններից, իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումներով կամ գնային մոդելներով: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները համարվում են ակտիվներ, եթե դրանց իրական արժեքը դրական է և պարտավորություններ, եթե դրանց արժեքը բացասական է: Գործարքների շահույթը և վնասը վերոնշյալ գործիքների դեպքում գրանցվում են համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություններում՝ որպես իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների գործարքներից առաջացած զուտ օգուտ կամ վնաս: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ներառվում են օգուտում կամ վնասում:

Բանկը որպես վարձակալ: Գործառնական վարձակալության վճարները ծախսագրվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցներն և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, թղթակցային հաշիվների մնացորդները, որոնք գերծ են սահմանափակումներից և ժամկետային ավանդները, որոնց մարման նախնական ժամկետը չի գերազանցում 90 օրը, որոնք կարճ ժամկետում կարող են փոխարկվել կանխիկի և որոնք ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Թանկարժեք մետաղներ: Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

Առգրավված ակտիվներ: Որոշակի հանգամանքներում, ակտիվներն առգրավվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Առգրավված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ: Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, եթե այդպիսիք կան:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է զրոյացնելու ակտիվների արժեքը դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ) 2013թ.	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ) 2012թ.
Շենքեր	50	20
Համակարգիչներ	3-5	3-5
Մեքենաներ	8	5
Այլ	8	5

Վարձակալված ակտիվների բարելավումները ամորտիզացվում են վարձակալության ժամկետի և օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնով, եթե առկա չէ ողջամիտ համոզվածություն այն մասին, որ Բանկը կստանա ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում կամ կերկարաձգի վարձակալության ժամկետը:

Հիմնական միջոցների տարրը ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրսբերումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվներ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները, որոնք առանձին են ձեռք բերվել, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ամորտիզացիան օգտակար ծառայության ժամանակահատվածում հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով: Օգտակար ծառայության ժամանակահատվածը և ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում՝ գնահատումներում ցանկացած փոփոխություն հաշվառելով առաջընթաց կերպով: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել առանձին, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչում: Ոչ նյութական ակտիվներն ապաճանաչվում են դրանք օտարելիս կամ երբ այլևս դրանց օգտագործումից կամ օտարումից չեն ակնկալվում հետագա տնտեսական օգուտներ: Ապաճանաչումից օգուտները կամ վնասները չափվում են որպես ակտիվի օտարումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուղվիլից: Յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Բանկը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար արդյոք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի որոշվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Բանկը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Անորոշ օգտակար ծառայությամբ և օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվները ստուգվում են արժեզրկման առկայության տեսանկյունից առնվազն տարին մեկ անգամ, ինչպես նաև երբ առկա է հայտանիշ, որ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել:

Փոխհատուցվող գումարն իրական արժեքից (հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է. օգտագործման արժեքը գնահատելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը բերվում են ներկա արժեքի՝ կիրառելով տոկոսադրույք մինչև հարկումը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը, որոնցով ապագա գնահատված հոսքերը չեն ճշգրտվել:

Եթե ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է ավելի քիչ քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա հաշվեկշռային արժեքն իջեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստն անհապաղ ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով: Վերջինիս դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն ավելացվում է մինչև վերանայված փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ավելացումից հետո հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կորոշվեր, եթե նախորդ ժամանակաշրջաններում ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը անմիջապես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով, ինչի դեպքում արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ներդրումներ ասոցիացված ընկերություններում: Ասոցիացված ընկերությունը կազմակերպություն է, որտեղ Բանկն ունի նշանակալի ազդեցություն, բայց չի վերահսկում նրան առաձին կամ համատեղ՝ ներդրման օբյեկտի ֆինանսական և գործառնական քաղաքականության գծով որոշումներ ընդունելու միջոցով: Ներդրման օբյեկտի ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև գործունեության արդյունքներում ներդրողի բաժնեմասը ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով, բացի այն դեպքերից, երբ ներդրումը դասակարգվում է վաճառքի համար մատչելի:

Ասոցիացված ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սկզբնական արժեքով, և ճշգրտվում են ասոցիացված ընկերության զուտ ակտիվներում Բանկի մասնակցության փոփոխությանը համապատասխան, հաշվի առնելով առանձին ներդրումների արժեքի արժեզրկումից կորուստները: Բանկի բաժնեմասը գերազանցող՝ ասոցիացված ընկերության վնասները չեն ճանաչվում:

Ներդրման ամսաթվով ասոցիացված ընկերության զուտ ակտիվների իրական արժեքը գերազանցող ներդրման մասը ճանաչվում է որպես գուղվիլ:

Ասոցիացված ընկերությունում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ զուտ որոշելի ակտիվների իրական արժեքում Բանկի ունեցած մասնակցությունից ցածր ձեռքբերման արժեքի տարբերությունը (ձեռքբերման գծով զեղչը) կրեդիտագրվում է շահույթում կամ վնասում՝ ձեռքբերման ժամանակահատվածում:

Այն դեպքում երբ Բանկը գոծարքի մեջ է մտնում Բանկի հետ ասոցիացված ընկերության հետ, շահույթները կամ վնասները մարվում են Բանկի՝ տվյալ ասոցիացված կազմակերպությունում ունեցած մասնակցության չափով: Կորուստները կարող են վկայել փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին, և այդ դեպքում համապատասխան արժեզրկման գծով պահուստավորում է պահանջվում:

Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը ներառում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը և հետաձգված հարկը:

Ընթացիկ հարկ: Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Հարկվող շահույթը տարբերվում է համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարբերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարբերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Բանկի ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույքաչափերը:

Հետաձգված հարկ: Հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկման բազաների միջև: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները: Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով՝ կապված հիմնական միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության մարման ժամանակային բաշխումը, կամ հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի մարվի տեսանելի ապագայում: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, կապված վերը նշված ներդրումների հետ, ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը և ժամանակավոր տարբերությունը կմարի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պետք է վերանայվի յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվի այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է չափվեն հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարբեր, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Գործունեության հետ կապված հարկեր: Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվում են տարբեր այլ հարկատեսակներ ևս, որոնց գծով գումարների հաշվարկը կապված է Բանկի գործունեության հետ: Այս հարկերը ներառվում են համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում՝ որպես գործառնական ծախսերի բաղադրիչ:

Պահուստներ: Պահուստները ճանաչվում են, երբ Բանկն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական), որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ Բանկից կպահանջվի կատարել պարտականությունը և պարտականության գումարը հավաստիորեն կարող է գնահատվել:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն գնահատականը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերն և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Եթե ակնկալվում է, որ որևէ այլ կողմ ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ էության որոշակի է, որ կազմակերպության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ: Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սակայն բացահայտվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, բայց դրանք բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Արտարժույթ: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկի գործառնական արժույթից տարբեր այլ արտարժույթով կատարված գործարքները ճանաչվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածները (տարբեր) վերահաշվարկվում են այդ օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, վերահաշվարկվում են իրական արժեքի սահմանման օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով հաշվարկված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում:

Դրամային հոդվածների գծով առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկի կողմից կիրառված փոխարժեքները տարվա վերջում հետևյալն են՝

	Միջին փոխարժեք		Միտք փոխարժեք	
	2013թ.	2012թ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	409.55	401.76	405.64	403.58
ՀՀ դրամ/1 ԵՎԸ	544.06	516.39	559.54	532.24
	12.87	12.93	12.44	13.27

Գրավ: Բանկը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց է ընդունում գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Բանկին պահանջի իրավունք է տալիս այս ակտիվների նկատմամբ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Բաժնետիրական կապիտալ: Բաժնետիրական կապիտալի համալրումները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Թողարկված նոր բաժնեմասերին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից, նվազեցվում են սեփական կապիտալից՝ առանց շահութահարկի:

Վերադասակարգումներ: Որոշակի վերադասակարգումներ են տեղի ունեցել 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա տեղեկատվության ներկայացմանը համապատասխանություն ապահովելու նպատակով:

Սեզոնական փոփոխություններ

Գործառնական սեզոնները Բանկի թաղադրիչն է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ թաղադրիչների հետ գործառնություններին վերաբերող հասույթները և ծախսերը): Գործառնական սեզոնների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզոններին միջոցների թափանցական վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով: Գործառնական սեզոնների գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն:

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտի պահանջների: Ղեկավարությունն առանձին հիմունքով չի ուսումնասիրում Բանկի բաղադրիչների գործառնական արդյունքները: Բանկի ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում, իսկ իր հասույթի և շահույթի մեծ մասը Բանկը ստանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող և Հայաստանի Հանրապետության հետ կապված գործառնություններից: Գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողը, որը Բանկի դեպքում հանդիսանում է Խորհուրդը, միայն ստանում և ուսումնասիրում է Բանկին՝ որպես մեկ ամբողջությանը վերաբերող տեղեկատվությունը:

3. Կարևոր հաշվապահական դատողությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները

Բանկի հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Բանկի ղեկավարությանն անհրաժեշտ է լինում կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումներն և դրա հետ կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ փոփոխությունը տեղի է ունենում, եթե փոփոխությունը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին կամ փոփոխությունը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

Անորոշության գնահատման չափանիշների հիմնական աղբյուրները: Ստորև ներկայացվում են ապագային վերաբերող հիմնական ենթադրությունները և ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատումներից բխող անորոշության այլ հիմնական աղբյուրները, որոնք կրում են ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների՝ հաջորդող ֆինանսական տարում էական ճշգրտումների առաջացման զգալի ռիսկ:

Վարկերի արժեզրկում: Բանկը կանոնավոր կերպով վերանայում է իր վարկերն և դեբիտորական պարտքերը՝ դրանք արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու համար: Բանկի վարկերի արժեզրկման պահուստները սահմանվում են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի պորտֆելում առաջացած արժեզրկումից կորուստները ճանաչելու համար: Բանկը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստին կատարվող մասհատումների վերաբերյալ գնահատումները դիտարկում է որպես գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուր, որովհետև ա) դրանք բավականին զգայուն են մի ժամանակաշրջանից մյուսը տեղի ունեցող փոփոխությունների նկատմամբ, քանի որ հիմնված են չվճարումների չափերի և ապագա կորուստների գնահատման վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, որոնք կատարվել են անցյալ գործունեության փորձի հիման վրա և բ) ցանկացած զգալի տարբերություն Բանկի կողմից գնահատված կորուստների և դրանց փաստացի չափերի միջև կհանգեցնի անհրաժեշտության, որ Բանկը գրանցի հավելյալ պահուստներ, որոնք կարող են ունենալ նշանակալի ազդեցություն նրա ապագա ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բանկը կիրառում է անհատական և խմբային գնահատումների համադրություն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արժեզրկման պահուստին մասհատումները որոշելիս:

Անհատական գնահատումները կիրառվում են այն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը սեփական կապիտալի 2%-ից ավելին է կազմում, առանձին վերցված համարվում են նշանակալի: Բանկն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

օգտագործում է ղեկավարության գնահատումը՝ գնահատելու համար արժեզրկումից կորուստների գումարները, այն դեպքում երբ վարկառու ունի ֆինանսական դժվարություններ, և առկա են սակավաթիվ պատմական տվյալներ՝ կապված համանման վարկառուների հետ:

Առանձին վերցված նշանակալի վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք արժեզրկված չեն, ինչպես նաև բոլոր այն վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք անհատապես չեն գնահատվել, ներառվում են խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մեջ: Խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերն և դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են ըստ նմանատիպ վարկային ռիսկի բնութագրիչների և կետանցվածության կարգավիճակի և գնահատվում համապատասխանաբար: Բանկը ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունները գնահատում է՝ ելնելով նախկին ցուցանիշներից, հաճախորդների նախկին վարքագծից, տվյալ խմբի վարկառուների կողմից վճարումների կատարման իրավիճակի վատթարացման դիտարկելի տվյալներից, ինչպես նաև տնտեսական պայմաններից, որոնք առնչություն ունեն խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատականներ՝ ելնելով վնասների գծով առկա փորձից այն ակտիվների գծով, որոնք ունեն վարկային ռիսկին բնորոշ հատկանիշներ և առկա է վարկերի խմբին համանման արժեզրկման հայտանիշ: Բանկը հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա՝ վարկերի խմբի գծով դիտարկելի տվյալները ճշգրտելու համար այնպես, որ դրանք արտացոլեն պատմական տվյալներում չարտացոլված ընթացիկ հանգամանքները:

Խմբային հիմունքով գնահատման մեթոդոլոգիայի խնդիրն է՝ ապահովել, որ արժեզրկումից կորստի պահուստը արտացոլի կորստի պատճառ հանդիսացող իրադարձությունները, որոնք արդեն տեղի են ունեցել, սակայն դեռ չեն գնահատվել անհատական հիմունքով:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստավորումը որոշվում է ելնելով ներկա տնտեսական և քաղաքական հանգամանքներից: Բանկը հնարավորություն չունի կանխատեսելու հանգամանքների փոփոխությունները Հայաստանում և դրանց հնարավոր ազդեցությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստների պահուստի համարժեքության վրա ապագա ժամանակաշրջաններում:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերն կազմում էին համապատասխանաբար՝ 41,511,187 և 34,041,797 հազար դրամ, իսկ պահուստին մասնահանումը՝ համապատասխանաբար 817,445 և 662,477 հազար դրամ:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ: 2013թ. Բանկն ավարտել է իր հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների վերանայումը: Հիմնական միջոցների պատմական օգտագործման ժամանակահատվածի և օգտագործումն ավելացնելու համար իրականացվող կանխարգելիչ գործողությունների արդյունքների հիման վրա, Բանկը բացահայտել է, որ որոշ դասի ակտիվների փաստացի օգտագործման ժամկետները սովորաբար ավելի երկար են մաշվածքի նպատակով կիրառվող օգտակար ծառայության ժամկետներից: Այդ իսկ պատճառով Բանկը երկարաձգել է գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները հիմնական միջոցների որոշ դասերի համար 2013 թվականի հունվարի 1-ից և այս փոփոխությունները կիրառել է օգտակար գործողության ժամկետների վրա առաջընթաց սկզբունքով՝ հաշվառելով դա որպես գնահատման փոփոխություն ՀՀՄՍ 8-ի համաձայն: Գնահատման այս փոփոխության արդյունքում 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մաշվածության ծախսը նվազել է 307,274 հազար ՀՀ դրամով և մեկ բաժնետոմսի հաշվով եկամուտը աճել է 329 ՀՀ դրամով:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ) մինչև 2013 թվականի հունվարի 1-ը	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ) 2013 թվականի հունվարի 1-ից հետո
Շենքեր	20	50
Համակարգիչներ	3	3-5
Մեքենաներ	5	8
Այլ	5	8

4. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվություններին միջազգային ստանդարտների կիրառումը

4.1 ՖՀՄՄ-ների ուղղումներ, որոնք ազդում են ֆինանսական հաշվետվություններին վրա

Հաշվետու տարում ընդունվել են հետևյալ նոր և վերանայված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանությունները, որոնք ազդեցություն են գործել ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն ունեցող ստանդարտներ

ՖՀՄՄ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտի փոփոխություններ (փոփոխությունների ամսաթիվ՝ հունիս 2011): Բանկը կիրառել է ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխությունները՝ «Այլ համապարփակ եկամտի հոդվածների ներկայացում»: Փոփոխության արդյունքում մեծանում է համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվությունում բացահայտման պահանջը:

Այս փոփոխության ազդեցության արդյունքում պետք է վերլուծել համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվությունում հոդվածները՝ տարանջատելով շահույթում կամ վնասում չվերադասակարգվող հոդվածների և հետագայում շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածների՝ այն ՖՀՄՄ համապատասխան ստանդարտի համաձայն, որին այդ հոդվածը վերաբերում է: Ֆինանսական հաշվետվությունները նաև փոփոխվել են միևնույն հիմունքով եկամտահարկի վերլուծության տեսանկյունից: Փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց կերպով, համապատասխանաբար՝ համապարփակ եկամտի հոդվածները ներկայացվել են վերափոխված կերպով՝ այդ փոփոխություններն արտացոլելու համար: Բացի վերը նշված ներկայացման փոփոխություններից, ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխությունը որևէ այլ ազդեցություն չի ունեցել շահույթի կամ վնասի փոփոխությունների, համապարփակ եկամտի, կամ ընդհանուր համապարփակ եկամտի վրա:

ՖՀՄՄ 13 Իրական արժեքով չափում: Բանկն այս տարի առաջին անգամ է կիրառել ՖՀՄՄ 13-ը: Այն սահմանում է իրական արժեքով չափման և իրական արժեքով չափումների բացահայտման վերաբերյալ մեկ միասնական ուղեցույց: ՖՀՄՄ 13-ի շրջանակը լայն է. ՖՀՄՄ 13-ի իրական արժեքով չափման պահանջները կիրառվում են թե ֆինանսական գործիքների հոդվածների, և թե ոչ ֆինանսական գործիքների հոդվածների նկատմամբ, որոնց գծով այլ ՖՀՄՄ-ներով պահանջվում կամ թույլատրվում է իրական արժեքով չափում և իրական արժեքով չափման բացահայտումներ, բացառությամբ բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարումների գործարքների, որոնք կարգավորվում են ՖՀՄՄ 2. Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարում ստանդարտով, վարձակալության գործարքների, որոնք կարգավորվում են ՀՀՄՄ 17 Վարձակալություն ստանդարտով և չափումների, որոնք ունեն իրական արժեքի հետ որոշակի նմանություններ, սակայն չեն հանդիսանում իրական արժեքով չափումներ (օր՝ զուտ իրացվելի արժեքը պաշարների չափման համար, կամ օգտագործման արժեքը արժեզրկման գնահատման նպատակներով):

ՖՀՄՍ 13-ը սահմանում է իրական արժեքը որպես գին, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական (կամ ամենաբարենպաստ) շուկայում կստացվեր սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց, անկախ նրանից՝ այդ գինն ուղղակիորեն դիտելի է, թե գնահատվում է օգտագործելով գնահատման մեկ այլ մեթոդ: Բացի այդ ՖՀՄՍ 13-ը սահմանում է բացահայտման զգալի պահանջներ:

ՖՀՄՍ 13-ով պահանջվում է առաջընթաց կիրառում 2013թ. հունվարի 1-ից: Բացի այդ, կազմակերպությունների համար սահմանվել են առանձնահատուկ անցումային դրույթներ, ըստ որոնց, նրանք չպետք է կիրառեն Ստանդարտում սահմանված բացահայտման պահանջները՝ Ստանդարտի առաջին կիրառումից առաջ ընկած ժամանակահատվածներում ներկայացված համեմատական տեղակատվությունում: Բացի լրացուցիչ բացահայտումներից, ՖՀՄՍ 13-ի կիրառումը այլ էական ազդեցություն չի ունեցել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա:

Ստանդարտներ, որոնք չեն ազդում հաշվետվության արդյունքների կամ ֆինանսական դրության վրա:

Ընթացիկ տարում ընդունվել են հետևյալ նոր և վերանայված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանությունները: Դրանց ընդունումը զգալի ազդեցություն չի ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ համախմբման, համատեղ պայմանավորվածությունների, ասոցիացված կազմակերպությունների և բացահայտումների վերաբերյալ

2011թ. մայիսին ընդունվել են համախմբման, համատեղ, ասոցիացված կազմակերպությունների և բացահայտումների վերաբերյալ հինգ նոր ստանդարտներ, որոնցից են՝ ՖՀՄՍ 10՝ *Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ*, ՖՀՄՍ 11 *Համատեղ պայմանավորվածություններ*, ՖՀՄՍ 12 *Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում*, ՀՀՄՍ 27 (2011թ. փոփոխություն) *Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ և ՀՀՄՍ 28 (2011թ. փոփոխություն) Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում*: Այս ստանդարտների ընդունումից հետո, թողարկվեցին փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10, 11, 12-ում, որոնցով բացատրվեցին որոշակի անցումային դրույթներ այս ստանդարտների առաջին անգամ կիրառման վերաբերյալ:

Ընթացիկ տարում, Բանկն առաջին անգամ է կիրառել ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 11, ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 28 (2011թ. փոփոխություն), ինչպես նաև փոփոխությունները ՖՀՄՍ 10, 11, 12-ում՝ անցումային դրույթների վերաբերյալ: ՀՀՄՍ 27-ը (2011թ. փոփոխություն) կիրառելի չէ Բանկի հանդեպ, քանի որ այն օգտագործում է միայն առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ:

ՀՀՄՍ 19 Աշխատակիցների հատուցումներ (2011թ. փոփոխություն): Ընթացիկ տարում Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 19 (2011թ. փոփոխություն): Աշխատակիցների հատուցումներ ստանդարտը և դրան առնչվող հետագա փոփոխությունները՝ նախքան դրանց ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 19 (2011թ. փոփոխություն) հետընթաց սկզբունքով և համաձայն ՀՀՄՍ 19.173-ում նշված անցումային դրույթների: Այս անցումային դրույթները ազդեցություն չունեն հետագա ժամանակահատվածների վրա: Համաձայն ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխությունների նախասահմանված հատուցումների և արձակման նպատների սխեմաների հաշվառումը ենթարկվում է փոփոխության: Ըստ այս փոփոխությունների, պահանջվում է սահմանված նպաստների գծով պարտավորություններում, ինչպես նաև սխեմայի ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունների ճանաչումը դրանց տեղի ունենալու պահին, այդպիսով բացառելով «միջանցային» մոտեցումը, որը թույլատրելի էր նախորդ ՀՀՄՍ 19-ով, և աճում է նախորդ ծառայությունների արժեքի ճանաչումը: Բոլոր ակտուարային օգուտները և վնասները անմիջապես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում, այնպես, որ գուտ կենսաթոշակային ակտիվը կամ պարտավորությունը, որը ճանաչվում է համախմբված հաշվեկշռում, արտացոլի սխեմայի դեֆիցիտի կամ ավելցուկի ամբողջական արժեքը: Ավելին, տոկոսային ծախսը և ակնկալվող եկամուտը սխեմայի ակտիվների գծով, որը կիրառվում էր նախորդ ՀՀՄՍ 19-ում փոխարինվել է գուտ տոկոսային գումարով ըստ նոր ՀՀՄՍ 19 (2011թ. փոփոխություն), որը հաշվարկվում է օգտագործելով գեղջված դրույթաչափ գուտ սահմանված հատուցման պարտավորության կամ ակտիվի նկատմամբ: Նոր ՀՀՄՍ

19 (2011թ. փոփոխություն) սահմանում է նաև ավելի մեծ բացահայտման պահանջներ սահմանված հատուցումների ծախսերի ներկայացման գծով:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (որպես ՖՀՄՍների տարեկան բարելավման մաս 2009 – 2011թթ բարելավման ցիկլ առ մայիս 2012թ.): 2009-2011թթ ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումների արդյունքում մի շարք փոփոխություններ են տեղի ունեցել ՖՀՄՍ-ներում: Բանկի համար էական են ՖՀՄՍ 1-ում տեղի ունեցած փոփոխությունները, որոնք վերաբերում են ժամանակաշրջանի սկզբի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության (ֆինանսական վիճակի մասին 3-րդ հաշվետվություն) և հարակից ծանոթագրությունների ներկայացման ժամկետներին: Այս փոփոխություններով սահմանվում է, որ ֆինանսական վիճակի մասին երրորդ հաշվետվությունը պահանջվում է ներկայացնել այն ժամանակ, երբ ա) կազմակերպությունը կիրառում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետընթաց կերպով կամ հետընթաց կերպով կատարում է ֆինանսական հաշվետվությունների միավորների վերաներկայացում կամ վերադասակարգում և բ) հետընթաց կիրառումը, վերաներկայացումը կամ վերադասակարգումը էական ազդեցություն ունի ֆինանսական վիճակի մասին երրորդ հաշվետվությունում ներկայացված տեղեկատվության վրա: Ըստ այդ փոփոխությունների հարակից ծանոթագրությունները չպետք է կից լինեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությանը:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12՝ Շահութահարկ ստանդարտում: Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները (2010թ. դեկտեմբեր)՝ հետաձգված հարկ. Հիմքում ընկած ակտիվների վերականգնում վերնագրով: Ըստ այդ փոփոխությունների, գործնական մոտեցում է սահմանվում հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափման համար այն դեպքում, երբ ներդրումային գույքը չափվում է իրական արժեքի մոդելի օգտագործմամբ ՀՀՄՍ 40. Ներդրումային գույք ստանդարտում: Այս փոփոխություններով կատարվում է ենթադրություն, ըստ որի ներդրումային գույքը ամբողջապես վերականգնվում է վաճառքի միջոցով: Այ ենթադրությունը չի գործում, եթե ներդրումային գույքը պահվում է բիզնես մոդելում, որի նպատակն է՝ օգտագործել ներդրումային գույքում մարմնավորված հիմնականում բոլոր տնտեսական օգուտները ժամանակի ընթացքում, այլ ոչ թե վաճառքի միջոցով:

4.2 Նոր և վերանայված, սակայն դեռևս չգործող ՖՀՄՍ-ներ

Բանկը դեռևս չի կիրառել հետևյալ նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռևս չեն գործում:

ՖՀՄՍ 9

Ֆինանսական գործիքներ. Գործում է 2015թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7-ում

Պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը և ՖՀՄՍ 9 անցման բացահայտումներ:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10 , ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 27-ում

Ներդրումային ընկերություններ. Գործում է 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 32-ում

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում. Գործում է 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ: ՖՀՄՍ 9՝ թողարկված 2009թ. նոյեմբերին, նոր պահանջներ է սահմանել ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման համար: ՖՀՄՍ 9 փոփոխվել է 2010թ.

հոկտեմբերին՝ ներառելով ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապաճանաչման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 9-ի հիմնական պահանջները

- Բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները, որոնք գտնվում են ՀՀՄՍ 39 *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* ստանդարտի շրջանակներում, պետք է այնուհետև չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, բիզնես մոդելում պահվող պարտքային ներդրումները, որոնք նպատակ ունեն ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հավաքագրումը և ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքեր որոնք իրենցից ներկայացնում են միմիայն մայր գումարի և մայր գումարի գծով վճարման ենթակա տոկոսների մարում, սովորաբար չափվում են իրենց իրական արժեքով՝ համապատասխան հաշվապահական ժամանակաշրջաններում: Բոլոր մնացած պարտքային ներդրումները և սեփական կապիտալում ներդրումները չափվում են իրենց իրական արժեքով՝ համապատասխան հաշվապահական ժամանակաշրջանների վերջում: Բացի այդ, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի, կազմակերպությունները կարող են փոփոխության ոչ ենթակա որոշում կայացնել հետագա փոփոխությունները ներկայացնել սեփական կապիտալում ներդրման (որը չի պահվում վաճառքի համար) իրական արժեքով այլ համապարփակ եկամուտում, և շահույթում կամ վնասում սովորաբար ճանաչել միայն շահաբաժինների տեսքով եկամուտը:
- Ինչ վերաբերում է շահույթում կամ վնասում իրական արժեքով ֆինանսական պարտավորությունների չափմանը, ՖՀՄՍ 9 պահանջում է, որպեսզի ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխության գումարը, որը վերագրելի է այդ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությանը, ներկայացվի այլ համապարփակ եկամուտում, եթե պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությունների ազդեցության ճանաչումը այլ համապարփակ եկամուտում չի ստեղծի կամ մեծացնի շահույթի կամ վնասի միջև հաշվապահական անհամապատասխանությունը: Իրական արժեքի փոփոխությունները, որոնք վերագրելի են ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկին, այնուհետև չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի: Համաձայն ՀՀՄՍ 39, ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի ողջ գումարը որը նախատեսված է շահույթում կամ վնասում իրական արժեքով չափվող, ներկայացվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկի ղեկավարությունը ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումը ապագայում կարող է եական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական ակտիվներում և ֆինանսական պարտավորություններում հաշվառված գումարների վրա (օրինակ՝ Բանկի ներդրումը հետգնվող արժեթղթերում, որը ներկայումս դասակարգված է որպես վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներ, պետք է չափվեն իրական արժեքով՝ համապատասխան հաշվետու ժամանակահատվածներում՝ իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում): Սակայն ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցության ողջամիտ գնահատական տալը գործնականում հիմնավորված չէ այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի իրականացվել մանրամասն ստուգում:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 32 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխություններով պարզաբանվում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցմանը վերաբերվող պահանջները: Մասնավորապես, ըստ այդ փոփոխությունների հստակեցվել են «ներկայումս ունի հաշվանցման օրենսդրորեն կիրառելի իրավունք» և «համաժամանակյա իրացում և փոխադարձ հաշվարկ» հասկացությունները:

Բանկի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այդ փոփոխությունների կատարումը ՀՀՄՍ 32-ում եական ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Բանկը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնց գծով անհրաժեշտ է փոխադարձ հաշվարկ:

ՖՀՄՍ 10 Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ. ՖՀՄՍ 10-ը փոխարինում է ՖՀՄՍ 27՝ Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ ստանդարտի մի մասին, որն առնչվում է

համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին և ՍՄԿ 12՝ Համախմբում՝ հատուկ նշանակության միավորներ մեկնաբանությանը:

Համաձայն ՖՀՄՍ 10-ի, բոլոր կազմակերպությունների համար կա համախմբման միայն մի հիմունք, և դա վերահսկողությունն է: Այս փոփոխությունը վերացնում է առկա անհամապատասխանությունը ՀՀՄՍ 27 և ՍՄԿ 12-ի միջև՝ նախկինում օգտագործված վերահսկողության հասկացության վերաբերյալ, և ավելի մեծ կարևորություն է հաղորդում ռիսկերին և օգուտներին:

ՖՀՄՍ 10-ը ներառում է ռիսկերի ավելի մանրամասն սահմանումներ՝ ՀՀՄՍ 27 նախորդ տարբերակում վերահսկողության սահմանման թերությունների վերացման նպատակով: ՖՀՄՍ 10-ում վերահսկողության սահմանումը ներառում է հետևյալ տարրերը՝

- ա) Ներդրվող կազմակերպության հանդեպ ունեցած իրավասությունները
- բ) ներդրող կազմակերպության փոփոխական եկամուտների գծով իրավունքների կամ այդ եկամուտների ստացման գծով ռիսկերը
- գ) ներդրվող կազմակերպության հանդեպ ունեցած լիազորություններն օգտագործելու հնարավորություն ներդրողի շահույթի վրա ազդեցություն գործելու նպատակով

Բոլոր երեք տարրերը պետք է բավարարվեն, որպեսզի ներդրողը վերահսկողություն ունենա ներդրվող կազմակերպության նկատմամբ:

5. Զուտ տոկոսային եկամուտ

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
- Վարկեր հաճախորդներին	6,246,994	5,173,504
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	177,750	215,873
- Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	85,677	293,394
- Այլ տոկոսային եկամուտ	385	603
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	6,510,806	5,683,374
Իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
- Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	725,840	504,449
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	725,840	504,449
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	7,236,646	6,187,823
Տոկոսային ծախս		
Տոկոսային ծախս ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով		
- Ընթացիկ հաշիվներ և հաճախորդներից ներգրավված ավանդներ	1,900,027	1,597,144
- Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	542,208	694,721
- Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	395,289	187,626
- Հետգնման պայմանագրեր	369,140	93,258
- Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	284,256	295,586
- Այլ տոկոսային ծախս	10,102	26,099
Ընդամենը տոկոսային ծախս	3,501,022	2,894,434
Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները	3,735,624	3,293,389

6. Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Հաշվարկային փոխանցումներ	777,822	589,144
Վճարային քարտերով գործառնություններ	410,968	266,583
Դրամարկդային գործառնություններ	181,161	186,704
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	53,736	23,488
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	15,987	14,091
Պետական և տեղական բյուջեի հետ հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	-	4,037
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	118,786	116,087
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարումների տեսքով եկամուտներ	1,558,460	1,200,134
Վճարային քարտերով գործառնություններ	176,524	146,644
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	90,899	43,277
Հաշվարկային փոխանցումներ	69,255	56,135
Երաշխիքներ	7,376	4,170
Թղթակցային հաշիվների սպասարկում	4,102	3,358
Այլ վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր	37,242	19,267
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարումների տեսքով ծախսեր	385,398	272,851

7. Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,041,653	867,228
Վնաս արտարժույթի փոխարկումից	(131,981)	(56,267)
Ընդամենը զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	909,672	810,961

8. Այլ եկամուտներ

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	128,880	103,306
Թանկարժեք մետաղների և ոսկու ձուլակտորների վաճառքից և վերագնահատումից օգուտ	10,875	4,681
Հիմնական միջոցների վաճառքից օգուտ	9,785	4,367
Եկամուտ դրամաշնորհներից	507	507
Այլ եկամուտ	31,778	33,819
Ընդամենը այլ եկամուտներ	181,825	146,680

9. Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստներ

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր (Ծան. 16)	143,858	137,466
Այլ	(2,173)	4,428
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծան. 15)	(1,767)	(2,304)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	139,918	139,590

10. Անձնակազմի գծով ծախսեր

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	2,972,299	2,096,985
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	246,765
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախս	2,972,299	2,343,750

2013թ.-ի հունվարի 1-ին Հայաստանի Հանրապետությունում ուժի մեջ մտել է կամտային հարկի մասին նոր օրենք: Փոփոխությունների համաձայն ֆիզիկական անձանց եկամտահարկը և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարները փոխարինվել են մեկ միասնական եկամտային հարկով, որը տատանվում է 24.4%-ից մինչև 36%՝ ըստ հարկվող հիմքի և հաշվարկվում է սանդղակի մեթոդով:

11. Այլ ծախսեր

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	262,424	247,986
Ինկասացիոն ծախսեր	247,500	232,690
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	234,612	228,345
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	167,068	171,068
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	148,764	122,032
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	111,973	91,863
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	104,338	118,605
Գրասենյակային ծախսեր	81,993	92,500
Գործուղման ծախսեր	54,993	63,852
Ապահովագրության գծով ծախսեր	54,158	35,578
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	50,533	41,578
Անվտանգության գծով ծախսեր	44,730	40,846
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայություններ	28,861	17,484
Վճարված տուգանքներ	2,147	777
Այլ գործառնական ծախսեր	144,577	144,304
Ընդամենը այլ ծախսեր	1,738,671	1,649,508

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

12. Շահութահարկի գծով ծախս

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
Ընթացիկ հարկ	279,328	175,957
Հետաձգված հարկ	(25,446)	(23,138)
Նախորդ ժամանակաշրջանի ընթացիկ հարկի ճշգրտում	-	(439)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	253,882	152,380

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունները մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջ են բերում ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

(հազար դրամ)	2013թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2012թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	970,583		497,865	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	194,117	20	99,573	20
Զհարկվող եկամուտ	(101)	-	(101)	-
Զնվազեցվող ծախսեր	38,535	3	46,030	9
Արտարժույթի փոխարկումից կորուստներ	26,396	3	11,253	2
Այլ վերագնահատումներ	1,082		879	
Այլ արտոնություններ	(6,147)	(1)	(4,815)	(1)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի փոխհատուցում փոխհատուցում	-	-	(439)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	253,882	25	152,380	30

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

(հազար դրամ)

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	68,196	41,212	-	109,408
Ածանցյալ գործիքներ	4,558	(4,558)	-	-
Հիմնական միջոցներ	1,348	978	-	2,326
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	74,102	37,632	-	111,734
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(44,199)	396	(222,628)	(266,431)
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(15,333)	4,617	-	(10,716)
Պայմանական պարտավորություններ	(4,932)	(1,131)	-	(6,063)
Վարկեր հաճախորդներին	(18,852)	(16,068)	-	(34,920)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(83,316)	(12,186)	(222,628)	(318,130)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(9,214)	25,446	(222,628)	(206,396)

(հազար դրամ)

	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	55,213	12,983	-	68,196
Այլ ակտիվներ	1,812	(1,812)	-	-
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	4,558	-	4,558
Հիմնական միջոցներ	-	1,348	-	1,348
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	57,025	17,077	-	74,102
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(20,169)	158	(24,188)	(44,199)
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(8,795)	(6,538)	-	(15,333)
Պայմանական պարտավորություններ	(4,194)	(738)	-	(4,932)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(32,031)	13,179	(24,188)	(18,852)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(65,189)	6,061	-	(83,316)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(8,164)	23,138	(24,188)	(9,214)

13. Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահույթ	716,701	345,485
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող բազային շահույթ	0.77	0.37

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	8,466,289	6,887,594
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,002,552	4,383,253
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	4,397,900	3,717,404
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,866,741	14,988,251

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների գծով Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգի համաձայն: Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը կարող է հանգեցնել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: ՀՀ ԿԲ-ում ունեցած դրամական միջոցների, այլ դրամական տեղաբաշխումների, թղթակցից հաշիվների ավանդների և պարտադիր պահուստների համար Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

15. Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

(հազար դրամ)	2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային քարտերով վճարումների ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում	1,270,000	1,270,000
Ստացվելիք գումարներ վճարային համակարգերով	477,484	897,294
Վարկեր և ավանդներ	225,268	2,428,307
Բանկերում դեպոնացված գումարներ	71,183	131,316
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններում դեպոնացված գումարներ	99,177	98,673
Բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	405,424	448,564
Նվազեցում արժեզրկման պահուստների գծով	(27,509)	(29,276)
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,521,027	5,244,878

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ» տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները՝ 44,620 հազար ՀՀ դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

համակարգով, 54,557 հազար ՀՀ դրամ MasterCard վճարահաշվարկային համակարգով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով (2012թ. 44,394 հազար ՀՀ դրամ գումարով և 54,279 հազար ՀՀ դրամ գումարով):

Ավանդային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

(հազար դրամ)	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի, 2011թ.	31,580
Ժամանակաշրջանի հակադարձում	(2,304)
31 դեկտեմբերի, 2012թ.	29,276
31 դեկտեմբերի, 2012թ.	29,276
Ժամանակաշրջանի հակադարձում	(1,767)
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	27,509

16. Հաճախորդներին տրված վարկեր

(հազար դրամ)	2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր հաճախորդներին	38,996,756	32,629,991
Օվերդրաֆտ	2,514,431	1,411,806
	41,511,187	34,041,797
Նվազեցում վարկերի արժեզրկման պահուստների գծով	(817,445)	(662,477)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	40,693,742	33,379,320

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 19.93 % ՀՀ դրամով վարկերի համար (2012թ.՝ 17.33 %) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով վարկերի համար 14.43% (2012թ.՝ 14.34%):

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 8,342,381 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 20.5%) ընդհանուր գումարով, տրամադրված 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2012թ.՝ 6,708,262 հազար դրամ կամ 20%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց): 213,861 հազար դրամի չափ պահուստ է ձևավորվել այդ վարկերի համար (2012թ.՝ 156,807 հազար դրամ):

Վարկերն ըստ ոլորտների ներկայացված են ստորև.

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)

	2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սպառողական	12,891,853	8,575,939
Առևտուր	8,719,094	8,397,063
Արդյունաբերություն	7,546,671	6,235,520
Հիփոթեքային	3,189,897	3,168,351
Գյուղատնտեսություն	1,978,443	3,348,087
Շինարարություն	752,081	373,905
Այլ ճյուղեր	6,433,148	3,942,932
	41,511,187	34,041,797
Նվազեցված արժեզրկման կորուստի պահուստը	(817,445)	(662,477)
Ընդամենը վարկեր	40,693,742	33,379,320

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

(հազար դրամ)	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց	7,535,777	140,224	7,395,553	1.9%
Ժամկետանց				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	388	39	349	10.1%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	10,506	5,253	5,253	50.0%
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	7,546,671	145,516	7,401,155	1.9%
Գյուղատնտեսություն				
Ոչ ժամկետանց	1,973,852	30,250	1,943,602	1.5%
Ժամկետանց				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	3,647	438	3,209	12.0%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	377	45	332	11.9%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	401	48	353	12.0%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	166	100	66	60.2%
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	1,978,443	30,881	1,947,562	1.6%
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց	752,081	27,734	724,347	3.7%
Ժամկետանց				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	752,081	27,734	724,347	3.7%
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց	8,689,872	150,454	8,539,418	1.7%
Ժամկետանց				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	20,631	4,945	15,686	24.0%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
- 180 օրից ավել ժամկետանց	8,591	4,457	4,134	51.9%
Ընդամենը	8,719,094	159,856	8,559,238	1.8%
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	12,807,495	217,954	12,589,541	1.7%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	22,190	2,231	19,959	10.1%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	13,309	1,331	11,978	10.0%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	15,699	2,092	13,607	13.3%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	33,160	10,409	22,751	31.4%
- 180 օրից ավել ժամկետանց				
Ընդամենը	12,891,853	234,017	12,657,836	1.8%
Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	3,183,773	43,033	3,140,740	1.4%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	2,986	299	2,687	10.0%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	2,788	279	2,509	10.0%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	350	84	266	24.0%
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	3,189,897	43,695	3,146,202	1.4%
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	6,294,101	143,321	6,150,780	2.3%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	10,223	1,227	8,996	12.0%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	25,492	6,116	19,376	24.0%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	103,332	25,082	78,250	24.3%
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	6,433,148	175,748	6,257,401	2.7%

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

(հազար դրամ)	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	6,235,520	165,119	6,070,401	2.6%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 180 օրից ավել	-	-	-	-
ժամկետանց				
Ընդամենը	6,235,520	165,119	6,070,401	2.3%
Գյուղատնտեսություն				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	3,346,442	49,620	3,296,822	1.5%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	726	87	639	12.0%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	18	2	16	11.1%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	59	7	52	11.9%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	842	505	337	60.0%
- 180 օրից ավել ժամկետանց				
Ընդամենը	3,348,087	50,221	3,297,866	1.5%
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	373,905	60,018	313,887	16.1%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	373,905	60,018	313,887	16,1%
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	8,397,063	133,742	8,263,321	1.6%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	8,397,063	133,742	8,263,321	1.6%
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	8,559,949	150,863	8,409,086	1.8%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	3,458	346	3,112	10.0%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	1,618	162	1,456	10.0%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	150	15	135	10.0%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	9,952	1,990	7,962	20.0%
- 180 օրից ավել ժամկետանց	812	406	406	50.0%
Ընդամենը	8,575,939	153,782	8,422,157	1.8%
Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	3,167,308	52,852	3,114,456	1.7%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	1,043	125	918	12.0%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 180 օրից ավել ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը	3,168,351	52,977	3,115,374	1.7%
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց	3,916,667	40,339	3,876,328	1.0%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	-	-	-	-

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	205	25	180	12.2%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	26,060	6,254	19,806	24.0%
- 180 օրից ավել ժամկետանց				
Ընդամենը	3,942,932	46,618	3,896,314	1.2%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ստորև ներկայացված է 2013թ. վարկերի արժեզրկման փոփոխությունների վերլուծությունը:

(հազար դրամ)	Արտադրու- թյուն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարարու- թյուն	Առևտուր	Սպառողա- կան	Հիփոթեքա- յին	Այլ	Ընդամենը
1 հունվարի, 2013թ.	165,119	50,221	60,018	133,742	153,782	52,977	46,618	662,477
Մասնահանումներ պահուստին/ վերականգնումներ	(24,622)	(19,879)	(32,284)	25,382	79,213	(41,942)	157,990	143,858
Դուրսգրված գումարներ	-	(11,422)	-	(13,738)	(23,534)	-	(28,862)	(77,556)
Վերականգնումներ	5,019	11,961	-	14,470	24,556	32,660	-	88,666
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	145,516	30,881	27,734	159,856	234,017	43,695	175,746	817,445
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-	25,968	-	-	25,968
Խմբային արժեզրկում	145,516	30,881	27,734	159,856	208,049	43,695	175,746	791,477
	145,516	30,881	27,734	159,856	234,017	43,695	175,746	817,445
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումարը (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	-	240,326	-	-	240,326

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ստորև ներկայացված է 2012թ. վարկերի արժեզրկման փոփոխությունների վերլուծությունը:

(հազար դրամ)	Արտադրություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Մպառուղական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
1 հունվարի, 2013թ.	187,870	67,059	3,267	169,186	79,437	52,844	66,166	625,829
Մասնահանումներ պահուստին/վերականգնումներ	(22,888)	(12,790)	56,751	36,357	80,874	29,751	(30,589)	137,466
Դուրսգրված գումարներ	-	(5,491)		(79,397)	(26,383)	(32,451)		(143,722)
Վերականգնումներ	137	1,443	-	7,596	19,854	2,833	11,041	42,904
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	165,119	50,221	60,018	133,742	153,782	52,977	46,618	662,477
Անհատական արժեզրկում	21,684	-	51,832		22,587	5,615	2,883	104,601
Խմբային արժեզրկում	143,435	50,221	8,186	133,742	131,195	47,362	43,735	557,876
	165,119	50,221	60,018	133,742	153,782	52,977	46,618	662,477
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումարը (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	243,430	-	155,762	-	64,931	42,817	41,148	548,088

Գրավի առարկայի վերլուծությունը դիրտակվում է ծանոթագրություն 34-ում:

17. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

(հազար դրամ)	2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկի կողմից պահվող Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	2,375,194	693,754
Կապիտալի գործիքներ		
ՀՀ-ում գործող ընկերությունների արժեթղթեր	144,137	169,186
ՀՀ-ից դուրս գործող ընկերությունների արժեթղթեր	1,715	1,818
	145,852	171,004
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող	2,521,046	864,758
Գրավադրված արժեթղթեր, ծան 18.		
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,624,479	4,037,132
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	7,145,525	4,901,890

Պարտքային գործիքներն իրենցից ներկայացնում են Հայաստանի Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր տարեկան ֆիքսված տոկոսադրույքով, որը տատանվում է 10%-ի և 13%-ի միջակայքում (2012թ. տարեկան 10 - 13.5%) և որն ուժի մեջ է 2015 – 2032թթ. (2012թ.՝ 2015 – 2032թթ.): Այս գործիքների իրական արժեքը չափվում է օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի գեղջատոկոս:

ՀՀ-ի ներսում և ՀՀ-ից դուրս գործող կազմակերպությունների բաժնետոմսերի գծով սեփական կապիտալի գործիքներն իրենցից ներկայացնում են կապիտալի գործիքներ չգնանշված ընկերություններում՝ հաշվառված ինքնարժեքով և ճշգրտված արժեզրկումից կորուստներով, քանի որ դրանց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել: Այսպիսի ներդրումների համար շուկա չկա և Բանկը մտադիր է դրանք պահել երկարաժամկետ կտրվածքով:

18. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ունի գործարքներ հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխառություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական ոլորտում գործող կազմակերպությունների հետ 1,379,833 հազար ՀՀ դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 1,348,482 հազար ՀՀ դրամ): 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ որպես գրավ ստացված ակտիվների իրական արժեքը այս հակադարձ հետգնման պայմանագրերով, որը ներկայացնում է պետական պարտքային արժեթղթեր, կազմում էր 1,387,149 հազար ՀՀ դրամ (2012թ.՝ 1,037,098 հազար ՀՀ դրամ): Բանկը պարտավոր է վերադարձնել համարժեք գումարի արժեթղթեր:

Հետգնման պայմանագրեր

(հազար դրամ)

	2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը	4,624,479	4,037,132
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված վերագրավադրված ակտիվների իրական արժեքը	-	-
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված ֆինանսական ակտիվներ	4,624,479	4,037,132
Հարակից պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	4,504,784	4,255,724

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքում ներառված հարակից պարտավորությունները հետգնման պայմանագրերի գծով՝ 4,504,784 հազար ՀՀ դրամ (2012թ.՝ 4,255,724 հազար ՀՀ դրամ) գումարով, ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ ստորագրված հետգնման պայմանագրեր՝ 4,003,448 հազար ՀՀ դրամ գումարով (2012թ.՝ 2,847,780 հազար գումարով):

19. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներկայացվում են ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքներում շարժը 2013 և 2012թթ. ավարտված ֆինանսական տարիներին՝

(հազար դրամ)	2013թ.	2012թ.
1 հունվարի	262,160	-
Ներդրումների դասակարգումներում փոփոխություն	-	274,000
Ներդրումների աճ	-	25,000
Մեփական կապիտալում հաշվառվող ներդրումների գծով տարվա շահույթի/(վնասի) մաս	(18,531)	(37,481)
Այլ համապարփակ եկամուտի մաս	1,563	641
31 դեկտեմբերի 2013թ.	245,192	262,160

Ներդրումների մանրամասները 31 դեկտեմբերի 2013թ. և 2012թ. դրությամբ հետևյալն են՝

Անվանումը	Գործունեության տեսակը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման չափը (հազար ՀՀ դրամ)	Մասնակցություն %
ՄԻԼ Ինշուրանս ԱՓԲԸ	Ապահովագրություն	ՀՀ	299,000	20%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

31 դեկտեմբերի 2013թ. և 2012թ. դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար բանկի մասնակցությունը իր ասոցիացված կազմակերպություններում և դրա ամփոփ ֆինանսական տեղեկատվությունը, ներառյալ ընդհանուր ակտիվները, պարտավորությունները, հասույթը, շահույթը կամ վնասը, ներակայացված է հետևյալ աղյուսակում:

(հազար դրամ)		31 դեկտեմբերի 2013թ.								
	Մասնակցության չափը (%)	Ընդամենը ակտիվներ	Ընդամենը պարտավորություններ	Զուտ ակտիվներ	Զուտ ակտիվներում բանկի մասնաբաժինը	Հասույթ	Շահույթ / (վնաս)	Շահույթում / (վնասում) բանկի մասնաբաժինը	Այլ համապարփակ եկամուտ	Այլ համապարփակ եկամուտում բանկի մասնաբաժինը
Անվանումը										
Միլիոն դրամ										
ԱՓԲԸ	20.00	3,024,166	1,567,833	1,456,333	291,266	2,484,775	(92,656)	(18,531)	7,815	1,563
(հազար դրամ)		31 դեկտեմբերի 2012թ.								
	Մասնակցության չափը (%)	Ընդամենը ակտիվներ	Ընդամենը պարտավորություններ	Զուտ ակտիվներ	Զուտ ակտիվներում բանկի մասնաբաժինը	Հասույթ	Շահույթ / (վնաս)	Շահույթում / (վնասում) բանկի մասնաբաժինը	Այլ համապարփակ եկամուտ	Այլ համապարփակ եկամուտում բանկի մասնաբաժինը
Միլիոն դրամ										
ԱՓԲԸ	20.00	2,595,329	1,054,153	1,541,176	308,235	1,541,176	(187,406)	(37,481)	3,205	641

Ասոցիացված կազմակերպությունների գծով հաշվետու ամսաթիվն է՝ 31 դեկտեմբերի: Ասոցիացված կազմակերպությունների բաժնետոմսերը հրապարակայնորեն ցուցակված չեն: Հաշվետու տարում Բանկը չի ստացել շահաբաժիններ ասոցիացված կազմակերպություններից (2012թ: նույնը):

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

20. Հիմնական միջոցներ

(հազար դրամ)

	Հոդ և շենքեր	Փոխադ- րամիջոց	Համակարգ- չային սարքավո- րումներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
1 հունվարի 2012թ.	3,003,055	372,543	1,549,326	153,686	997,447	6,076,057
Ավելացումներ	98,061	42,897	192,677	1,062	136,689	471,386
Օտարումներ	-	(62,037)	(60,932)	-	(17,059)	(140,028)
Վերադասակարգումներ	-	-	(443)	-	443	-
31 դեկտեմբերի, 2012թ.	3,101,116	353,403	1,680,628	154,748	1,117,520	6,407,415
1 հունվարի 2013թ.	3,101,116	353,403	1,680,628	154,748	1,117,520	6,407,415
Ավելացումներ	271,125	177,310	200,270	10,228	182,984	841,917
Օտարումներ	-	(39,482)	(54,654)	-	(19,899)	(114,035)
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	3,372,241	491,231	1,826,244	164,976	1,280,605	7,135,297
ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
1 հունվարի 2012թ.	1,110,685	172,005	975,735	21,881	608,361	2,888,667
Մաշվածության ծախս	159,083	63,603	230,023	5,948	131,987	590,644
Օտարում	-	(62,037)	(60,314)	-	(17,059)	(139,410)
Վերադասակարգում	-	-	(328)	-	328	-
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	1,269,768	173,571	1,145,116	27,829	723,617	3,339,901
1 հունվարի 2013թ.	1,269,768	173,571	1,145,116	27,829	723,617	3,339,901
Մաշվածության ծախս	40,649	36,186	115,645	10,316	72,308	275,104
Օտարում	-	(30,189)	(54,654)	-	(19,888)	(104,731)
Վերադասակարգում	1,310,417	179,568	1,206,107	38,145	776,037	3,510,274
31 դեկտեմբերի, 2013թ.						
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՑԻՆ						
ԱՐԺԵՔ						
31 դեկտեմբերի, 2013թ.	2,061,824	311,663	620,137	126,831	504,568	3,625,023
31 դեկտեմբերի, 2012թ.	1,831,348	179,832	535,512	126,919	393,903	3,067,514
31 դեկտեմբերի, 2011թ.	1,892,370	200,538	573,591	131,805	389,086	3,187,390

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 1,119,426 հազար դրամ (2012թ.՝ 1,235,252 հազար դրամ): 2012թ. Բանկն ավարտել է իր հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների վերանայումը:

Բանկը որոշել է, որ հիմնվելով սպառման պատմականորեն ձևավորված ժամկետների վրա և կանխարգելիչ սպասարկման աշխատանքների արդյունքում որոշակի ակտիվների կատեգորիաների համար փաստացի օգտագործման ժամկետներն ավելի երկար են, քան մաշվածության նպատակով հաշվարկված ժամկետները: Հետևաբար, Բանկը երկարաձգել է որոշակի կատեգորիայի հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները 2013թ. հունվարի 1-ից սկսած և այդ փոփոխությունները առաջընթաց կերպով կիրառել է

օգտակար ծառայության ժամկետների վրա՝ դրանք հաշվառելով որպես գնահատումներում փոփոխություններ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի: Այս փոփոխության ազդեցության արդյունքում մաշվածության գծով ծախսը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազել է 307,274 հազար ՀՀ դրամով, և մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթը մեծացել է 329 ՀՀ դրամով:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ պայմանագրային պարտավորություններ՝ կապված հիմնական միջոցների հետ՝ 446,101 հազար ՀՀ դրամ գումարով (2012թ. 284,723 հազար), որը ենթակա է վճարման 2014թ. Բանկի ղեկավարությունը արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ ռեսուրսները այս պարտավորության գծով: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ ապագա գուտ հասույթները և ֆինանսավորումը բավարար կլինեն այս և համանման այլ պարտավորությունների կատարման համար:

21. Ոչ նյութական ակտիվներ

(հազար դրամ)	Լիցենզիաներ	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՄԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	116,268	22,079	14,407	152,754
Ավելացումներ	6,197			6,197
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	122,465	22,079	14,407	158,951
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	122,465	22,079	14,407	158,951
Ավելացումներ	1,536	1,120		2,656
Օտարումներ		(2,002)		(2,002)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	124,001	21,197	14,407	159,605
ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ				
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,176	17,658	3,387	44,221
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	11,719	1,027	1,310	14,056
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,895	18,685	4,697	58,277
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,895	18,685	4,697	58,277
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	12,287	1,065	1,211	14,563
Օտարումներ	-	(1,732)		(1,732)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	47,182	18,018	5,908	71,108
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՅՈՒՆ ԱՐԺԵՔ				
Զուտ հաշվեկշռային արժեքը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,819	3,179	8,499	88,497
Զուտ հաշվեկշռային արժեքը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	87,570	3,394	9,710	100,674
Զուտ հաշվեկշռային արժեքը 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	93,092	4,421	11,020	108,533

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

22. Այլ ակտիվներ

(հազար դրամ)

Ստացվելիք գումարներ
Այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման կորուստ

Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ

Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտք

Նյութեր

Թանկարժեք մետաղներ

Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ

Այլ ակտիվներ

Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Նվազեցված՝ արժեզրկման պահուստ

Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընդամենը այլ ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
83,455	65,722
(835)	(657)
82,620	65,065
213,305	171,979
191,978	236,067
23,883	57,002
23,828	2,549
73,750	51,402
526,744	518,999
(11,604)	(7,535)
515,140	511,464
597,760	576,529

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

(հազար դրամ)

2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

Տարեկան հակադարձում

Դուրս գրված գումարներ

Վերականգնում

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

Տարեկան ծախս

Դուրս գրված գումարներ

Վերականգնում

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ընդամենը

20,903

4,428

(18,681)

1,542

8,192

8,192

(2,173)

(7,080)

13,500

12,439

23. ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր

(հազար դրամ)

Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից

Վարկեր ՀՀ կառավարությունից

**Ընդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և
ՀՀ կառավարությունից**

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
2,479,292	2,534,849
43,693	1,024,156
2,522,985	3,559,005

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված Գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա» և «Բնակարանային ֆինանսավորում» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը ներառում են վարկեր ստացված Գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման ծրագրի» և

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«Տնտեսության կայունացման վարկավորում» ծրագրերի ֆինանսավորման շրջանակներում ներգրաված միջոցները:

24. Պարտավորություններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր և ավանդներ այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	5,847,363	919,324
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	451,796	354,491
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	99,341	129,962
Այլ	176,034	171,836
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,574,534	1,575,613

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից մեկից ստացված մնացորդը կազմում է ընդհանուր առմամբ բանկերից և ֆինանսական հաստատություններից ստացված ընդհանուր վարկերի և ավանդների 35%:

25. Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը և ավանդները ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից, Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկից Միջազգային Ֆինանսական Կորպորացիայի և Նիդեռլանդների Ֆինանսական Զարգացման Կորպորացիայի կողմից ստացված վարկերը:

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.8% (2012թ.՝ 9.13%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 5.8% (2012 թ.: 6.12%):

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012: նույնպես):

Ընդհանուր առմամբ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերից և ժամկետային ավանդներից պայմաններ ունեցող վարկերը և, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում:

(հազար դրամ)	Արժույթ	Ժամկետ	Անվանական դրույք %	2013թ. դեկտեմբերի 31	Անվանական դրույք %	2012թ. դեկտեմբերի 31
Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկ	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.42%	1,352,133	6.64%	2,017,900
ՄՖԿ	ԱՄՆ	1 տարի	3.89%	81,128	6.25%	941,687
ՎԶԵԲ	ՀՀ դրամ	1-5 տարի	10.30%	2,353,137	12.90%	2,347,980
ՎԶԵԲ	ԱՄՆ	1-5 տարի	6.04%	307,324	5.5%	2,176,100
ՎԶԵԲ	Եվրո	1 տարի		-	5.8%	62,804,
Ընդամենը				4,093,722		7,546,471

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միայն ՎԶԵԲ, ՄՖԿ և Սնծովյան Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկից ստացված վարկերի և ավանդների գծով էին առկա պայմանագրային պարտավորության դրույթներ: Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույթաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բացառություն են կազմում հետևյալ դեպքերը

1. ՄՖԿ գծով հիմնական միջոցներ գումարած կապիտալ ներդրումների գործակիցը և համախառն տոկոսադրույքի ռիսկի գործակիցը
2. Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի գծով գործառնական ծախս/գործառնական արդյունք գործակիցը

Այս պայմանագրային դրույթների համար երկու ամսաթվերի դրությամբ էլ Բանկն ունի Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի և ՄՖԿ-ից ստացված զիջում:

26. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	10,102,347	9,293,622
Ժամկետային ավանդներ	5,308,581	3,278,336
	15,410,928	12,571,958
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	10,141,180	9,838,291
Ժամկետային ավանդներ	18,839,668	13,830,449
	28,980,848	23,668,740
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	44,391,776	36,240,698

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձ հաճախորդների հանդեպ պարտավորությունները կազմում են 1,492,915 հազար դրամ գումարով ավանդներ (2012թ.: 266,786 հազար դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով ապահովվածություններ: Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի տասը ամենամեծ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 7,834,789 հազար դրամ (2012թ.: 5,950,188 հազար դրամ) կամ հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարի 23% (2012թ.: 22%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 4.09% (2012թ.: 4.0 %), ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 5.44% (2012թ.: 4.64 %):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012թ.: նույնպես):

27. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
Առևտրային ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժույթային սվոփեր	1,119,080	-	6,740	2,224,790	20,030	8,012
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	1,119,080	-	6,740	2,224,790	20,030	8,012

Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր

Ստորև բերվող աղյուսակում, հիմնական արտարժույթների կտրվածքով, ներկայացված են արտարժույթի փոխանակման սվոփ պայմանագրերի գումարները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ստորև ներկայացված արտարժույթով արտահայտված գումարները փոխարկվում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքներով:

(հազար դրամ)	Անվանական գումար	
	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱՄՆ դոլարի առք, ՀՀ դրամի վաճառք	-	1,614,320
Ռուբլու առք, Եվրոյի վաճառք	-	161,629
Եվրոյի առք, ռուբլու վաճառք	1,119,080	448,841
	1,119,080	2,224,790

28. Այլ պարտավորություններ

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կրեդիտորական պարտք	35,974	38,277
Այլ պարտավորություններ	134,208	24,633
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	170,182	62,910
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	351,147	223,202
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	91,608	79,841
Վճարվելիք շահաբաժիններ	38,558	45,140
Ընդամենը ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	481,313	348,183
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	651,495	411,093

29. Մեփական կապիտալ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 2,333,338 հազ. դրամ (2011թ.՝ 2,333,338 հազ.դրամ): Համաձայն կանոնադրության, համալրված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է թվով 933,335 հատ սովորական անվանական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 2,500 դրամ անվանական արժեքով: Բանկի հայտարարված սովորական անվանական բաժնետոմսերի առավելագույն չափը սահմանված է 1,066,665 հատ բաժնետոմս:

2013թ.և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Ընդամենը վճարված կապիտալի %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Ընդամենը վճարված կապիտալի %
Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ	583,338	25.0	583,338	25.0
Սարիբեկ Սուքիասյան	527,573	22.6	527,573	22.6
Խաչատուր Սուքիասյան	455,413	19.5	455,413	19.5
Ռոբերտ Սուքիասյան	240,930	10.3	240,930	10.3
Էդուարդ Սուքիասյան	49,040	2.1	49,040	2.1
Այլ բաժնետերեր	477,044	20.5	477,044	20.5
	2,333,338	100.0	2,333,338	100.0

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող բաժնետոմսեր: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և ունեն մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

ՎԶԵԲ-ի բաժնեմասը կազմում է 25% գումարած մեկ բաժնետոմս: Բանկի՝ բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15 %-ի չափով:

30. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային հարցեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտն այժմ է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները պահանջում են լրացուցիչ հարկեր այնպիսի գործարքների և հաշվապահական մեթոդների համար, որոնց գծով պահանջներ չեն ներկայացվել: Արդյունքում կարող են առաջանալ հավելյալ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգմանն անմիջապես նախորդող 3 տարին: Որոշ հանգամանքներում հարկերի ստուգումը կարող է ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակահատվածներ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ղեկավարությունը նաև կարծում է, որ հիմնական պարտավորությունը, որը բխում է Բանկի դեմ հարուցված դատական հայցերից և բողոքներից, բացասական ազդեցություն չի ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ հետագա գործունեության վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ հաճախորդների կարիքները բավարարելու համար: Նշված ֆինանսական գործիքները ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ և չեն արտացոլում հաշվեկշռում:

Այս պայմանագրային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների անվանական կամ պայմանագրային գումարները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն են.

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զօգտագործված վարկային գծեր	2,557,262	1,809,201
Ակրեդիտիվներ	-	39,787
Երաշխիքներ	474,077	422,947
Ընդամենը պայմանագրային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ պայմանական պարտավորություններ	3,031,339	2,271,935

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր բնականոն գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	156,065	133,116
1-5 տարի	605,339	349,285
5 տարուց ավելի	19,150	39,823
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	780,554	522,224

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափերը հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը չի նախատեսում իր գործունեության դադարեցման, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորության ամբողջական ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական

պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ.-ից Բանկը հանդիսանում է ավանդների հատուցումը երաշխավորող պարտադիր համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետևանքման դեպքում:

31. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտի, կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա և դուստր ընկերությունների բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձինք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 55.5% (1,272,956 հազար դրամ) պատկանում է Սուքիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկին են պատկանում բաժնետոմսերի 25%-ը գումարած մեկ բաժնետոմս:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները, մնացորդները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հետևյալն են.

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Բաժնետերեր	Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ որտեղ Բանկ ունի
Հաճախորդներին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	749,238	70,701	96,184
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	326,486	52,254	115,224
Տարվա ընթացքում վարկերի մարում	(506,870)	(67,103)	(75,012)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	568,854	55,852	136,396
Նվազեցված՝ արժեզրկումից կորուստ	(61,681)	(804)	(2,126)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	507,173	55,048	134,270
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	59,993	3,921	14,754

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Բաժնետերեր	Հիմնական դեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ որտեղ Բանկ ունի
Վարկերի գծով կոուստների արժեզրկման գծով մասնահանումներ (վերականգնում)	25,584	(257)	(2,683)
Հաճախորդներին վճարման ենթակա գումարներ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	615,659	15,005	123
Տարվա ընթացքում ներդրված ավանդներ	5,345,155	281,814	-
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	(5,698,868)	(260,927)	(123)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	261,946	35,892	-
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	9,487	374	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Հունվարի 1-ի դրությամբ	4,620,716	-	49,197
Ավելացումներ	801,383	-	5,053,702
Նվազումներ	(2,767,665)	-	(4,841,323)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,654,434	-	261,576
Տոկոսային ծախս	384,284	-	17,441
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	36,717	-	36,717
Տրամադրված երաշխիքներ	85,628	-	85,628
Այլ ծախսեր			
Կոմիսիոն և այլ միջնորդավճարների գծով եկամուտ	7,694	698	361
Գովազդային ծախսեր	48,785	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	58,971	-	-
Կանխիկի հավաքագրման գծով ծախսեր	-	-	240,000
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	104,300	-	-
Գործուղման ծախսեր	-	-	-
Այլ ծախսեր	6,680	-	-

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Բաժնետերեր	Հիմնական դեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ որտեղ Բանկ ունի ներդրում
Հաճախորդներին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	609,520	149,302	142,440
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	612,841	34,578	-
Տարվա ընթացքում վարկերի մարում	(473,123)	(113,179)	(46,256)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	749,238	70,701	96,184
Նվազեցված՝ արժեզրկումից կորուստ	(36,097)	(1,061)	(4,809)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	713,141	69,640	91,375
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	103,771	5,730	10,975
Վարկերի գծով կորուստների արժեզրկման գծով մասնահանումներ/(վերականգնումներ)	12,703	(1,179)	2,672
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	274,164	53,122	182
Տարվա ընթացքում ներդրված ավանդներ	8,275,109	323,519	532,574
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	(7,933,614)	(361,636)	(532,633)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	615,659	15,005	123
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	39,632	594	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,888,514	-	184,553
Ավելացումներ	3,462,499	-	2,499,714
Նվազումներ	(1,730,297)	-	(2,635,070)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,620,716	-	49,197
Տոկոսային ծախս	403,937	-	4,907
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	13,021	-	-
Տրամադրված երաշխիքներ	80,716	-	-

Այլ ծախսեր

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Բաժնետերեր	Հիմնական դեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ որտեղ Բանկ ունի ներդրում
Կոմիսիոն և այլ միջնորդավճարների գծով եկամուտ	5,037	926	103
Գովազդային ծախսեր	89,914	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	-	-	35,578
Կանխիկի հավաքագրման գծով ծախսեր	33,690	-	199,000
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	87,360	-	-
Գործուղման ծախսեր	24,153	15,420	-

32. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Բանկը կատարել է իր ֆինանսական գործիքների գնահատում, ինչպես պահանջվում է ՖՀՄՄ 7 Ֆինանսական գործիքները. Բացահայտումներ ստանդարտով:

Գնանշված վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գնահատված իրական արժեքները հիմնված են հաշվետվության օրվա դրությամբ շուկայական գների վրա առանց գործարքի ծախսերի նվազեցման: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերը և հաշվետու օրվա դրությամբ նմանատիպ գործիքների զեղչային դրույքները:

Իրական արժեքի գնահատումը մոտավորապես համապատասխանում է այն գումարին, որով ֆինանսական գործիքը կարող է փոխանակվել իրազեկ, պատրաստական կողմերի միջև: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ գնահատումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես ակտիվների կամ պարտավորությունների անմիջապես վաճառքի գումար:

Բանկը չափում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը ներկայացված ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, օգտագործելով հետևյալ իրական արժեքի աստիճանակարգը, որն արտացոլում է գնահատման մեջ կիրառվող չափանիշների նշանակալիությունը.

- Մակարդակ 1: Համանման գնանշված գործիքի շուկայական արժեքը (չճշգրտված) ակտիվ շուկայում
- Մակարդակ 2: Գնահատման մեթոդներ հիմնված դիտարկելի չափանիշների վրա, ուղղակի (օր., ինչպես գները) կամ անուղղակի ձևով (օր., գներից բխող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ օգտագործելով ակտիվ շուկայում նման գնանշված գործիքների շուկայական արժեքը, շուկայում գնանշված համանման կամ նմանատիպ գործիքների շուկայական արժեքը, որոնք ենթադրվում են ավելի քիչ ակտիվ շուկա, կամ այլ գնահատման մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի չափանիշները ուղղակի կամ անուղղակի դիտարկելի են շուկայի տվյալներից:
- Մակարդակ 3: Գնահատման մեթոդներ, որոնք օգտագործում են նշանակալի ոչ դիտարկելի չափանիշներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր գործիքները, որտեղ գնահատման մեթոդը ներառում է չափանիշներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի տվյալների վրա և ոչ դիտարկելի չափանիշները ունեն նշանակալի ազդեցություն գործիքների գնահատման մեջ: Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ հիմնվելով շուկայական գնի վրա, որտեղ նշանակալի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ են անհրաժեշտ գործիքների տարբերությունները արտացոլելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքը՝ չափված իրական արժեքով շարունակական հիմունքով.
Բանկի ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից մի քանիսը չափվում են իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին: Հետևյալ աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն այդ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքների որոշման վերաբերյալ (մասնավորապես գնահատման տեխնիկաները և մուտքային տվյալները):

Ֆինանսական ակտիվներ/ ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքը	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական մուտքային տվյալ(ներ)	Էական ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալների հարաբերակցություն նր իրական արժեքին
	2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
ՀՀ պետական արժեթղթեր	2,375,194	693,754	Մակարդակ 2	Ձեռքված դրամական հոսքեր	կ/չ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	4,624,479	4,037,132	Մակարդակ 2	Նախասահմանված դրամական հոսքերը գեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը Ձեռքված դրամական հոսքեր	կ/չ
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		20,030	Մակարդակ 2	Նախասահմանված դրամական հոսքերը գեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը Ձեռքված դրամական հոսքեր Ապագա դրամական հոսքերը գնահատված են հիմք ընդունելով գնահատված ապագա փոխարժեքները և պայմանագրերի ապագա ամսաթվերը՝ գեղչված տարբեր կոնտրագենտների վարկային ռիսկերը արտացոլող դրույքաչափով Ձեռքված դրամական հոսքեր	կ/չ
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	6,740	8,012		Ապագա դրամական հոսքերը գնահատված են հիմք ընդունելով գնահատված ապագա փոխարժեքները և պայմանագրերի ապագա ամսաթվերը՝ գեղչված տարբեր կոնտրագենտների վարկային ռիսկերը արտացոլող դրույքաչափով	կ/չ

Այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Բանկը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում: Այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է տրամաբանորեն մեկնաբանել շուկայական տվյալները, գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հարապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, և տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Ղեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս իրական արժեքով արտացոլված ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը ներկայացնելով այն գործիքները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնանշված շուկայական արժեքի վրա (Մակարդակ 1) կամ հաշվարկվում է օգտագործելով գնահատման մեթոդները, որտեղ բոլոր չափանիշները դիտարկելի են շուկայում (Մակարդակ 2):

Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի չեն ունեցել փոխանցումներ Մակարդակ 1-ից 2: Իրական արժեքի գնահատումը մոտավորապես համապատասխանում է այն գումարին, որով ֆինանսական գործիքը կարող է փոխանակվել իրագրեկ, պատրաստական կողմերի միջև պարզաձև ձևով հեռավորության գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ գնահատումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես ակտիվների կամ պարտավորությունների անմիջական վաճառքի գումար:

Ակնկալվող դրամական հոսքերի գեղջման նպատակով օգտագործված տոկոսադրույքները հիմնված են պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորի վրա հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, գումարած գործիքի արժույթը, ժամկետայնությունը և կոնտրագենտի վարկային ռիսկը՝ հետևյալ կերպ

	<u>2013թ. դեկտեմբերի 31-ի</u> <u>դրությամբ</u>	<u>2012թ. դեկտեմբերի 31-ի</u> <u>դրությամբ</u>
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	7.9% - 11.0%	8.7% - 14.5%

Իրական արժեք և հաշվեկշռային արժեք

Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը սովորաբար հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին: Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որոնք պետք է ստացվեն՝ համանման վարկային ռիսկ և մնացած մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների դեպքում գեղջվելով ընթացիկ տոկոսադրույքներից: Վարկերի հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

Ակտիվ շուկայում չգնանշված՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է դրանց գեղջված դրամական հոսքերի վրա՝ օգտագործելով համանման մարման ժամկետներով նոր պարտքերի գծով գեղջված տոկոսադրույքները: Ավանդների և այլ փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

33. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Բանկը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքը միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրաված և սեփական միջոցների հավասարակշռության օպտիմալացման ճանապարհով:

Բանկի կապիտալի կառուցվածքը բաղկացած է պարտքից և բաժնետիրական կապիտալը տնօրինողներին բաշխման ենթակա սեփական կապիտալից, որն իրենից ներկայացնում է թողարկված կապիտալը, պահուստները և չբաշխված շահույթը, ինչպես բացահայտված է սեփական կապիտալի փոփոխությունների մասին հաշվետվությունում:

Տնօրինությունը վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը կիսամյակային կտրվածքով: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը սահմանվում և վերահսկվում է՝ օգտագործելով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված սահմանաչափերը: Որպես նման վերանայման մի մաս, Խորհուրդը դիտարկում է կապիտալի ինքնարժեքը և կապիտալի յուրաքանչյուր դասին առնչվող ռիսկերը: Խորհրդի առաջարկությունների հիման վրա Բանկն իր ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը կառուցում է շահութաբաժինների վճարման, նոր բաժնետոմսերի թողարկման, ինչպես նաև պարտքի թողարկման միջոցով: Ի լրումն, Բանկը կառավարում է իր կապիտալը՝ պայմանագրային պահանջների իրականացման համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Բանկի համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, Բանկը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովի 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 5000,000 հազար ՀՀ դրամ) իսկ կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը՝ 12% (2012թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 12%):

Հետևյալ աղյուսակը վերլուծում է Բանկի կանոնակարգային կապիտալի հարաբերակցությունը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված սկզբունքներին:

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2013թ. աուդիտ չարված	31 դեկտեմբերի 2012թ. աուդիտ չարված
Հիմնական կապիտալ	8,284,674	7,867,644
Լրացուցիչ կապիտալ	1,069,390	178,879
Ընդհանուր կապիտալ	9,354,064	8,046,523
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	63,813,398	54,185,340
Ընդհանուր կապիտալը՝ ռիսկով կշռված ակտիվներքում տոկոսային արտահայտությամբ (ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցություն)	14,66%	14.85%
Համապատասխանություն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալի պահանջներին	Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել	Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային հետ առնչվող վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման, և հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի ապահովվածությունը և երաշխիքները: Համանման մոտեցում է ձևավորված նաև չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների գծով՝ որոշակի ճշգրտումներ կատարելով հնարավոր կորուստների պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

34. Ռիսկերի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, որը ենթադրում է ռիսկայնության աստիճանների որոշակի համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, ընդ որում գործառնական ռիսկերը գործունեության ընթացքում անխուսափելի են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության՝ ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցության միջոցով՝ նվազագույնի հասցնելով Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է՝ ախտորոշել, բացահայտել, գնահատել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկերի կառավարման

քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, արտաքին միջավայրում տեղի ունեցած փոփոխություններն արտացոլելու և առկա լավագույն փորձին համապատասխանեցնելու համար:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման պատասխանատու մարմիններն են՝

Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և Ռիսկերի Կառավարման Վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկերի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման ընթացքում հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից

բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումներն առաջանում են, երբ մի շարք փոխառուներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը ծավալվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ փոխառուների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա: Կենտրոնացումների բարձր մակարդակից խուսափելու նպատակով Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ ուղղված դիվերսիֆիկացված պորտֆելի պահպանմանը, ինչպես նաև իրականացվում է կենտրոնացումների հաստատված սահմանաչափերի պահպանման անընդհատ մոնիտորինգ և կառավարում:

Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված պարտատիրոջ կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և հսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌՌԿՎ և վարկային ստորաբաժանման կողմից, որի վերաբերյալ հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը: Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է և՛ անհատական ռիսկերից, և՛ ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

բՀետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9,400,452	8,100,657
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներ	2,521,027	5,244,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,379,833	1,348,482
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր	40,693,742	33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		
- Բանկի կողմից պահվող	2,521,046	864,758
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	4,624,479	4,037,132
Այլ ակտիվներ	82,620	65,065
	61,223,199	53,060,322

Բանկն ունի վարկերի դիմաց ապահովվածության նպատակով հաճախորդներից ստացված անշարժ գույքի, ակտիվների գծով այլ արժեթղթերի, երաշխիքների տեսքով ստացված գրավներ: Դրանց արժեքների գնահատականը հիմնված է փոխառության պահին գնահատված գրավի արժեքի հիման վրա, և որպես կանոն չեն վերանայվում բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վարկն առանձին վերցրած համարվում է արժեզրկված:

Որպես կանոն, գրավ չի պահվում ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով առկա հայցերի, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի մասով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառությունների գործառնությունների մաս:

Վարկային ռիսկի առավելագույն կուտակումները

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական համակենտրոնացումը 2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին			
	Հայաստանի Հանրապետու- թյուն	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,470,152	2,245,224	2,151,365	17,866,741
Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա գումարներ	2,408,720	-	112,307	2,521,027
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,379,833	-	-	1,379,833
Հաճախորդներին տրված վարկեր	40,693,742	-	-	40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Բանկի կողմից պահվող	2,519,331	-	1,715	2,521,046
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	4,624,479	-	-	4,624,479
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	82,620	-	-	82,620
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	65,178,877	2,245,224	2,265,387	69,689,488

(հազար դրամ)

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին			
	Հայաստանի Հանրապետու- թյուն	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,540,847	2,447,404	-	14,988,251
Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա գումարներ	5,242,651	1,696	531	5,244,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,348,482	-	-	1,348,482
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		20,030	-	20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր	33,378,693	627	-	33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	862,940	-	1,818	864,758
Հետգնման համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,037,132	-	-	4,037,132
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	65,065	-	-	65,065
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,475,810	2,469,757	2,349	59,947,916

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկման և մեղմացման քաղաքականություններ

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով: Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույք,
- կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- ֆինանսական գործիքներ՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթեր
- դրամական միջոցներ և ոսկյա իրեր

Կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից

լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկերից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական կազմակերպություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից:

Պարտատուները և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

(հազար դրամ)	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված վարկեր	18,506,766	16,493,824
Փոխադրամիջոցներով (մեքենաներով) ապահովված վարկեր	3,872,395	2,176,317
Սարքավորումներով ապահովված վարկեր	354,827	433,667
Պաշարների գրավով ապահովված վարկեր	154,891	141,639
Երաշխիքով ապահովված վարկեր	7,300,346	4,114,261
Կանխիկով ապահովված վարկեր	1,432,915	266,786
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	5,448,944	6,926,883
Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներով ապահովված գրավներ	28,653	-
Այլ գրավ	58,518	82,037
Չապահովված վարկեր	4,352,932	3,406,383
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(817,445)	(662,477)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	40,693,742	33,379,320

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ, որ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

Վարկերին առնչվող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը: Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված

դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Արժեզրկման գնահատումը կատարվում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման գծով պահուստի անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման գծով պահուստի խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ վարկային քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և որպես անհատապես արժեզրկված վարկ բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով վճարումներն ուշացված են միայն մի քանի օրով:

Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասը չի համարվում արժեզրկված:

Ժամկետանց, բայց անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է ծանոթագրություն 16-ում:

Անհատապես արժեզրկված վարկեր

Մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը կազմում են 240,326 հազար դրամ (2012թ` 548,088 հազար դրամ) (ծան. 16):

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկի շահույթները կամ կապիտալը կամ նրա՝ իր գործունեության նպատակներին հասնելու կարողությունը կվատթարանան շուկայական տոկոսադրույթներում և գներում փոփոխությունների կամ դրանց անկայունության պատճառով: Շուկայական ռիսկն ընդգրկում է տոկոսադրույթի և արժույթային ռիսկերը: Փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել Բանկի ռիսկերի գնահատման մոտեցումներում կամ ռիսկի աստիճանում, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման և չափման մեթոդներում:

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է Բանկի գուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա: Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների

հոսքերի և նրանց իրական արժեքի վրա տոկոսադրույքների փոփոխությունների ուղղակի ազդեցության հնարավորությունից: Բանկի Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է տոկոսադրույքների միջև տարբերությունների սահմանաչափ ժամկետային կտրվածքով: Դիրքերը վերահսկվում են և հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում դրանց ռիսկայնությունը ընդունելի շրջանակներում պահելու համար:

Գնային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայական գների փոփոխության արդյունքում անկախ նրանից, թե փոփոխությունները հետևանք են առանձին արժեթղթին կամ դրա թողարկողին յուրահատուկ գործոնների, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր արժեթղթերի վրա ազդող գործոնների: Բանկը ենթարկվում է իր ապրանքների կամ ծառայությունների շուկայական գների փոփոխության ռիսկին, որոնք ենթակա են թե՛ ընդհանուր և թե՛ յուրահատուկ շուկայական տատանումների:

Բանկը կառավարում է գնային ռիսկը այն պոտենցիալ կորուստների պարբերաբար գնահատման միջոցով, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից, ինչպես նաև սահմանելով և պահպանելով համապատասխան վնասների կանխարգելման սահմանաչափեր և միջակայքերի (մարժաներ) և գրավի պահանջներ: Բանկի չտրամադրված վարկային պարտավորվածությունների գծով հնարավոր վնասների գումարը հավասար է այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարին: Այնուամենայնիվ, վնասի հավանական գումարը ավելի փոքր է քան այդ գումարը, քանի որ պարտավորվածությունների մեծ մասը պայմանական են՝ կախված մի շարք պայմաններից, որոնք սահմանված են վարկային պայմանագրերում:

Գնային ռիսկ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս գուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով: Զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա գուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի վրա՝ 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լոգացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սկզբի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունության և ըստ գործիքների մարման ժամկետայնության վերլուծությունը հիմնված է եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժի ենթադրության վրա:

2013թ.

(հազար դրամ)		Կապիտալի զգայունություն					
Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	100	-	1,701	2,688	105,747	218,736	(328,872)
ԱՄՆ դոլար	100	(9,724)	-	-	-	-	(9,724)
ՀՀ դրամ	(100)	-	1,717	2,724	110,058	246,071	360,570
ԱՄՆ դոլար	(100)	9,724	-	-	-	-	9,724

2012թ.

(հազար դրամ)	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն					Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
		Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1 -ից 5 տարի			
ՀՀ դրամ	100	-	-	-	(34,779)	(162,787)		(197,566)
ԱՄՆ դոլար	100	(4,484)	-	-	-	-		(4,484)
ՀՀ դրամ	(100)	-	-	-	36,355	222,637		258,992
ԱՄՆ դոլար	(100)	4,484	-	-	-	-		4,484

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար: Հետևյալ աղյուսակները ցույց են տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2013թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

(հազար դրամ)	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,183,114	5,240,581	2,601,857	2,611,267	229,922	17,866,741
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,883,898	588,490	7,293	16,432	24,914	2,521,027
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,379,833					1,379,833
Հաճախորդներին տրված վարկեր	25,000,047	15,693,695	-	-	-	40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ						
- Բանկի կողմից պահվող	2,521,046	-	-	-	-	2,521,046
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	4,624,479	-	-	-	-	4,624,479
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	22,833	50,834	8,953	-	-	82,620
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	42,615,250	21,573,600	2,618,103	2,627,699	254,836	69,689,488
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	2,522,985	-	-	-	-	2,522,985

(հազար դրամ)	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
ստացված վարկեր						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ	1,398,616	4,915,098	260,007	780	33	6,574,534
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	2,324,959	1,768,763	-	-	-	4,093,722
Հետգնման պայմանագրեր	4,504,784	-	-	-	-	4,504,784
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	24,308,710	16,045,786	3,623,832	309,451	103,997	44,391,776
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	77,720	92,462				170,182
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	35,137,774	22,822,109	3,883,839	310,231	104,030	62,257,983
Զուտ դիրք	7,477,476	(1,248,509)	(1,265,736)	2,317,468	150,806	7,431,505

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2012թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

(հազար դրամ)	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	6,415,462	4,333,229	2,567,238	1,467,147	205,175	14,988,251
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	2,467,920	2,388,671	34,619	309,306	44,362	5,244,878
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,348,482	-	-	-	-	1,348,482
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	19,192,325	14,186,995	-	-	-	33,379,320
- Բանկի կողմից պահվող - Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված Այլ ֆինանսական	864,758	-	-	-	-	864,758
	4,037,132	-	-	-	-	4,037,132
	49,366	12,851	2,848			65,065
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	34,375,445	20,921,746	2,604,705	1,776,453	249,537	59,927,886
Պարտավորություններ			-			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	3,559,005	-	-	-	-	3,559,005
Բանկերի և այլ	1,074,026	448,159	42,202	10,705	521	1,575,613

(հազար դրամ)	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ պարտավորություններ Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	2,282,452	6,007,768	62,920	-	-	8,353,140
Հետգնման	4,255,724	-	-	-	-	4,255,724
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	18,843,931	14,024,619	3,033,850	138,099	200,199	36,240,698
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	38,277	24,533				62,910
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	30,053,415	20,505,179	3,138,972	148,804	200,720	54,047,090
Զուտ դիրք	4,322,030	416,567	(534,267)	1,627,649	48,817	5,880,796

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի զգայունությունը ՀՀ դրամի՝ ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի, Ռուբլու փոխարժեքի 5% աճի կամ նվազման հանդեպ: Տվյալ 5%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժույթային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելիս և իրենից ներկայացնում է արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն ըստ ղեկավարության գնահատականի: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում է դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 5% փոփոխության տեսանկյունից: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժևորվում է ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի, Ռուբլու նկատմամբ 5%-ի չափով:

(հազար դրամ)	2013				2012	
	Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը		Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը	
		Արժեվորում	Արժեգրկում		Արժեվորում	Արժեգրկում
ԱՄՆ դոլար	5%	(62,425)	62,425	5%	20,828	(20,828)
Եվրո	5%	(63,287)	63,287	5%	(26,713)	26,713
ՌԴ ռուբլի	5%	115,873	(115,873)	5%	81,382	(81,382)

Զգայունության վերլուծության սահմանափակումները: Վերևում բերված աղյուսակում բերված է առանցքային ենթադրության փոփոխության ազդեցությունը այլ ենթադրությունների անփոփոխ պայմանների դեպքում: Իրականում ենթադրությունների, ինչպես նաև այլ գործոնների միջև գոյություն ունի փոխադարձ կապ: Հարկ է նաև նշել, որ այս զգայունությունները ոչ գծային են, և ավելի մեծ կամ փոքր ազդեցությունները չպետք է միջարկվեն (ինտերպոլյացիա) կամ արտարկվեն (էքստրապոլյացիա) այս արդյունքներից:

Զգայունության վերլուծությունում հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ Բանկի ակտիվները և պարտավորությունները ակտիվորեն կառավարվում են: Ի լրումն, Բանկի ներկայիս ֆինանսական դիրքը կարող է տարբեր լինել այն ժամանակ, երբ որևէ իրական շուկայական շարժ տեղի ունենա: Օրինակ, Բանկի ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունը նպատակ ունի կառավարելու շուկայական տատանումների ազդեցությանը ենթակա լինելը: Երբ ներդրումային շուկաներն անցնում են զանազան շեմային մակարդակներից, Բանկի ղեկավարության արձագանքը կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ներդրումների վաճառքը, ներդրումային պորտֆելի բաշխվածության

փոփոխությունը և այլ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Հետևաբար, ենթադրությունների իրական փոփոխության ազդեցությունը կարող է որևէ ազդեցություն չունենալ պարտավորությունների վրա, մինչդեռ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են շուկայական արժեքով: Այս հանգամանքներում, ակտիվների և պարտավորությունների տարբեր չափման հիմունքները կարող են հանգեցնել Բանկի կանոնադրական կապիտալի տատանումների:

Զգայունության վերլուծության այլ սահմանափակումները ներառում են հիպոթետիկ շուկայական շարժերի կիրառումը պոտենցիալ ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով, որոնք ընդամենը ներկայացնում են Բանկի տեսակետը մոտակա ժամանակների շուկայական հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ, որոնք չեն կարող կանխատեսվել որևէ հավաստիությամբ, ինչպես և այն ենթադրությունը, որ բոլոր տոկոսադրույքները շարժվում են համանմանորեն:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիությունը Բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է: Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ Բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի Բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա: Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողության հետ: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և դիվերսիֆիկացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում:

Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների (ներգրավված միջոցների) 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների (ներգրավված միջոցների) 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 4-ը): Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր հնարավոր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ իրավիճակների ծրագրի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական Բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2012թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի կարծիքով շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

(հազար դրամ)

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	Ընդամենը մինչև 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը 1 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16,539,284	1,327,457	-	17,866,741	-	-	-	17,866,741
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	877,254	60,735	-	937,989	-	1,583,038	1,583,038	2,521,027
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,379,833	-	-	1,379,833	-	-	-	1,379,833
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,142,137	6,671,227	8,821,246	18,634,610	19,211,360	2,847,772	22,059,132	40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ								
-Բանկի կողմից պահվող	2,375,194	-	-	2,375,194	-	145,852	145,852	2,521,046
-Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	4,624,479	-	-	4,624,479	-	-	-	4,624,479
Այլ ակտիվներ	-	82,620	-	82,620	-	-	-	82,620
Ընդամենը ակտիվներ	28,938,181	8,142,039	8,821,246	45,901,466	19,211,360	4,576,662	23,788,022	69,689,488
Պարտավորություններ								
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	86,863	15,437	989,666	1,091,966	1,431,019	-	1,431,019	2,522,985
Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ պարտավորություններ	779,917	1,467,650	3,128,434	5,376,001	848,008	350,525	1,198,533	6,574,534
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	36,474	316,636	1,074,321	1,427,431	2,666,291	-	2,666,291	4,093,722
Հետգնման պայմանագրեր	4,003,448	501,336	-	4,504,784	-	-	-	4,504,784
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	25,221,851	4,707,361	12,601,503	42,530,715	1,697,824	163,237	1,861,061	44,391,776
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	6740	-	-	6740	-	-	-	6,740
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	170,182	-	-	170,182	-	-	-	170,182
	30,305,475	7,008,420	17,793,924	55,107,819	6,643,142	513,762	7,156,904	62,264,723
Զուտ դիրք	(1,367,294)	1,133,619	(8,972,678)	(9,206,353)	12,568,218	4,062,900	16,631,118	7,424,765
Կուտակային տարբերություն ակտիվների և պարտավորությունների միջև	(1,367,294)	(233,675)	(9,206,353)	(9,206,353)	3,361,865	7,424,765	7,424,765	

(հազար դրամ)

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
		1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	Ընդամենը մինչև 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը 1 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,988,251	-	-	14,988,251	-	-	-	14,988,251
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,453,371	201,875	29	3,655,275	-	1,589,603	1,589,603	5,244,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,348,482	-	-	1,348,482	-	-	-	1,348,482
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	20,030	-	-	20,030	-	-	-	20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,759,589	5,003,118	9,989,070	17,751,777	14,197,892	1,429,651	15,627,543	33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ								
- Բանկի կողմից պահվող	693,754	-	-	693,754	-	171,004	171,004	864,758
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	4,037,132	-	-	4,037,132	-	-	-	4,037,132
Այլ ակտիվներ	48,235	-	-	48,235	-	16,830	16,830	65,065
Ընդամենը ակտիվներ	27,348,844	5,204,993	9,989,099	42,542,936	14,197,892	3,207,088	17,404,980	59,947,916
Պարտավորություններ								
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	55,218	30,729	1,906,690	1,992,637	1,486,196	80,172	1,566,368	3,559,005
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ	711,402	9,040	42,385	762,827	362,863	449,923	812,786	1,575,613
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	563,777	754,675	3,062,224	4,380,676	3,972,464	-	3,972,464	8,353,140
Հետգնման պայմանագրեր	4,255,724	-	-	4,255,724	-	-	-	4,255,724
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	21,577,123	5,175,154	9,216,432	35,968,709	153,680	118,309	271,989	36,240,698
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	8,012	-	-	8,012	-	-	-	8,012
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	62,910	-	-	62,910	-	-	-	62,910
	27,234,166	5,969,598	14,227,731	47,431,495	5,975,203	648,404	6,623,607	54,055,102
Զուտ դիրք	114,678	(764,605)	(4,238,632)	(4,888,559)	8,222,689	2,558,684	10,781,373	5,892,814
Կուտակային տարբերություն ակտիվների և պարտավորությունների միջև	114,678	(649,927)	(4,888,559)	(4,888,559)	3,334,130	5,892,814	5,892,814	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ներկայացված են առաջին սյունակում՝ մինչև մեկ ամիս՝ քանի որ ըստ բանկի ղեկավարության, դրանք բարձր իրացվելի ակտիվներ են, որոնք կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ֆինանսական պարտավորությունների պահանջները բավարարելու նպատակով:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չգեղջված մարման պարտավորությունների վրա:

(հազար դրամ)	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	103,980	49,671	1,108,462	1,681,649	-	2,943,762
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ	815,480	1,529,014	3,286,167	1,183,255	-	6,813,916
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	64,868	373,789	1,334,341	3,418,272	-	5,191,270
Հետգնման պայմանագրեր	4,013,636	501,446	-	-	-	4,515,082
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	26,367,671	4,794,523	15,537,780	3,550,974	664,393	50,915,341
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	170,182	-	-	-	-	170,182
Ընդամենը չգեղջված ոչ ածանցյալ	31,535,817	7,248,443	21,266,750	9,834,150	664,393	70,549,553
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	(1,119,080)	-	-	-	-	(1,119,080)
Արտահոսք	1,125,820	-	-	-	-	1,125,820

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չգեղջված մարման պարտավորությունների վրա:

(հազար դրամ)	Ցպահան ջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	78,311	76,916	2,111,048	1,784,617	85,506	4,136,398
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հանդեպ	717,610	20,470	94,774	631,457	575,658	2,039,969
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	616,468	858,519	3,486,163	5,308,214	-	10,269,364
Հետգնման պայմանագրեր	4,264,148	-	-	-	-	4,264,148
Պարտավորություններ հաճախորդների հանդեպ	21,685,152	5,375,261	9,946,928	833,819	164,167	38,005,327
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	62,910	-	-	-	-	62,910
Ընդամենը չգեղջված ոչ ածանցյալ	27,424,599	6,331,166	15,638,913	8,558,107	825,331	58,778,116
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր	(2,242,59)	-	-	-	-	(2,242,594)
Ներհոսք	2,227,411	-	-	-	-	2,227,411

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն իրենից ներկայացնում է ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ, որն առաջանում է Բանկի կողմից ֆինանսական գործիքներում ներգրավվածությունից, այդ թվում՝ գործընթացների, տեխնոլոգիաների, ենթակառուցվածքների գծով, և արտաքին գործոնների՝ ազդեցությամբ, բացի վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից, մասնավորապես՝ իրավական և կանոնակարգային պահանջների արդյունքում առաջացող ռիսկերը և համընդհանուր ընդունված կորպորատիվ վարքագծի ստանդարտները:

Բանկի նպատակն է՝ կառավարել գործառնական ռիսկերն այնպես, որ ֆինանսական կորուստների և վնասի կանխարգելումը համահունչ լինի Բանկի գործնական համբավի և ընդհանուր ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարման մեթոդների մշակման և գործընթացների իրականացման համար հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունն ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին: